

J&T 98

Numismatika jako srdeční záležitost
Jaroslav Němec: Mince jsou svědkové života našich předků

strana 10

Nápady, které změní svět

Soutěž Nápad roku zná letošního vítěze. Ocenění získal český přístroj Aireen, který naskenováním oční sítnice provede podrobnou diagnózu pacienta.

strana 8

Skupina J&T investovala do soukromého vzdělávání

Prostřednictvím J&T ARCH Investments a J&T Banky se skupina stala minoritním akcionářem JK Education.

strana 14

Jak na předávání majetku – svěrenský fond

Svěrenský fond je entita bez právní subjektivity, jaké nabízí výhody a co jsou jeho úskalí?

strana 15

Říjen bude o výsledkové sezoně

V září patřily ke stěžejním faktorům ovlivňujícím trh měnová politika, makroekonomická data (inlace), pandemický vývoj a vývoj na trhu energetických komodit. Říjen bude především o výsledkové sezoně, která může ovlivnit dění na několik měsíců dopředu.

Měnová politika hrála tentokrát klíčovou roli zejména v České republice. Česká národní banka na konci září výrazně překvapila zvýšením sazeb o 75 bazických bodů na 1,5 %. Trh čekal zvýšení o 50 bazických bodů především kvůli dřívějším komentářům členů bankovní rady. Vedle toho ČNB doručila opětovně jestřábí komentář, který mimo jiné naznačuje i operace s devizovými rezervami, které by podpořily korunu vůči ostatním měnám.

ZVÝŠENÉ INFLAČNÍ TLAKY

Ani září se opětovně nevyhnulo datům o zvýšené spotřebitelské inflaci CPI či PPI (inlace průmyslových výrobců). Rostoucí inflační tlaky jsou o to varovnější, že již prostupují do všech složek spotřebního koše. „Zvýšené inflační tlaky jsou nepříznivou informací pro centrální bankéře, kteří by měli svou politikou na popsanou situaci reagovat. Vedle vyšší inflace dochází ke zpomalení ekonomické aktivity především v průmyslu, což je dále v Evropě umocněno nedostatkem čipů, které brání automobilové výrobě. Tento technický faktor může přerůst v dlouhodobější problém a ovlivnit vývoj HDP v nejbližších kvartálech,“ říká Milan Vaníček, ředitel odboru analýz finančního trhu.

CENY ENERGIÍ RAKETOVĚ ROSTOU

V návaznosti na inflační tlaky je vhodné připomenout vývoj cen energetických komodit, který je razantní především v Evropě. Specifické faktory jako výrazněji tužší zima, logistické problémy spojené s novým plynovodem Nord Stream 2, podprůměrné stavy zásob v zásobnících plynu v Evropě, špatné klimatické podmínky pro obnovitelné zdroje

a odpojování zdrojů neslučitelných s politikou zaměřenou na životní prostředí způsobují výrazné výkyvy v cenách energetických komodit (plynu, elektřiny či uhlí). Jen například cena elektřiny v Lipsku (roční kontrakt) dosáhla na 160 EUR/MWh, což je +280 % od začátku roku. Výrazné ceny energií budou mimo jiné nadále podporovat vyšší inflační tlaky.

Vedle vyšší inflace dochází ke zpomalení ekonomické aktivity především v průmyslu, což je dále v Evropě umocněno nedostatkem čipů, které brání automobilové výrobě.

Ceny energetických komodit raketově rostou ovšem nejen v Evropě. Dodávky plynu z Ruska i Norska vážnou a ceny plynu, ropy, ale i benzínu stoupají na nové rekordy nebo alespoň na mnohaletá maxima po celém světě. Problémy se zásobováním paliv eskalují ve Velké Británii a potíže s dodávkami energetických surovin hlásí i Asie.

Obnovitelné zdroje navíc při výrobě elektřiny nestačí plně nahradit tradiční fosilní paliva a někteří producenti dočasně zvažují návrat k uhlí, nebo dokonce k jádru. Škody způsobené hurikánem Ida v Mexickém zálivu už tak napjatou situaci na trhu energetických surovin ještě zhoršily, a to nejen v USA. Zásobníky zemního plynu v Evropě byly poloprázdné již před úderem hurikánu a zhoršená situace zkomplikovala snahy o jejich

naplnění ještě před začátkem topné sezony.

Termínované kontrakty na uhlí v Evropě rostou na desetiletá maxima, což nadále výrazně zdražuje již tak vysoké ceny emisních povolenek. Jejich cena aktuálně dosahuje nejvyšší hodnoty v historii a překročila již 60 EUR za tunu. Podobně se vyvíjejí i ceny elektrické energie v Ev-

ropě, které jsou pochopitelně silně korelovány s cenami plynu i uhlí. Cena kontraktu Phelix na evropské energetické burze (EEE) přesáhla v září hodnotu 120 EUR/MWh, přičemž ještě loni v létě se pohybovala na úrovni 40 EUR/MWh.

Výše zmíněné trendy, které lze již nyní nazvat globální energetickou krizí, budou v důsledku znamenat velice náročnou a drahou zimní topnou sezonu pro spotřebitele. Nicméně jedni z mála, kteří by z vyhrčené situace měli mít prospěch, jsou producenti energetických surovin.

FONDY J&T NA ENERGETICKOU KRIZI PŘIPRAVENY

Ve fondech J&T je tento vývoj zohledněn v akciových portfoliích J&T Dividend a J&T Rentier a v ko-

moditním fondu je stále udržována expozice na odvětví ropy a plynu prostřednictvím akcí společností Chevron, Royal Dutch Shell, Total-Energies nebo Gazprom. Vysoké ceny elektrické energie nahrávají zase odvětví utilit. Ve fondu J&T Opportunity zůstává rovněž vysoký podíl v sektoru distribuce elektřiny, jmenovitě akcie společností ČEZ, Verbund nebo RWE. Rostoucí ceny uranu prospívají společnostem, jako je producent jaderného paliva Camco, jehož akcie najdeme ve fondu J&T Opportunity nebo J&T Rentier. Ve fondech J&T Life a J&T Komo-

ditní je udržována pozice v ETF fondech s expozicí na obnovitelné zdroje a elektromobilitu.

Vysoké ceny energií a rostoucí inflace vytvářejí i nepříznivé prostředí pro dluhopisy. V dluhopisových fondech J&T proto riziko růstu úrokových sazeb omezují zkracováním durace portfolia například preferencí titulů s kratší splatností, popřípadě zajišťováním pomocí derivátových kontraktů na státní dluhopisy. Rovněž v dluhopisových fondech udržují významnou expozici na energetický sektor. Portfolio manažeři věří, že

dluhopisové pozice v energetickém sektoru a zajištění prostřednictvím derivátů pomohou zmírnit případné negativní dopady zrychlování inflace a růstu úrokových sazeb.

PANDEMIE ZA VRCHOLEM

Z dat je patrné, že další vlna pandemie covidu-19 zaměřená především na mutaci delta by měla být za svým vrcholem. „Potvrzují to přinejmenším zářijová data ze sledovaných zemí jako USA či Izrael. Nejčastějším řešením byla třetí dávka očkování,“ konstatuje Milan Vaníček.

DOPADY VOLEB NA EKONOMIKU

„Předpokládáme, že velkým úkolem nové vlády bude provést stabilizaci veřejných financí, které letos směřují do deficitu cca 6,5 % HDP. Výraznější reakci finančních trhů na volby a další politickou situaci nečekáme. Odhadujeme, že aktuální daňové nastavení by se nemělo pro firmy výrazně měnit, tedy neměly by se prosazovat tendence na sektorové daně. Co však nelze vyloučit, je větší příklon k politice uhlíkové neutrality, která může vést k větší náklado-

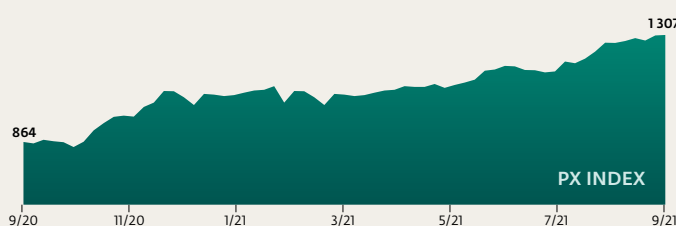
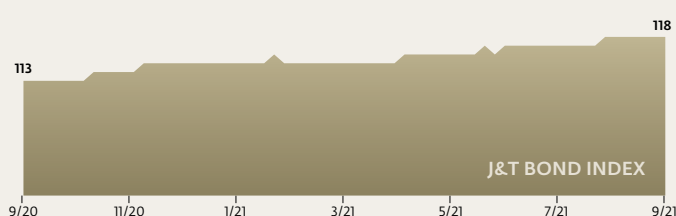

Z finančních trhů...

data platná k 30. 9. 2021

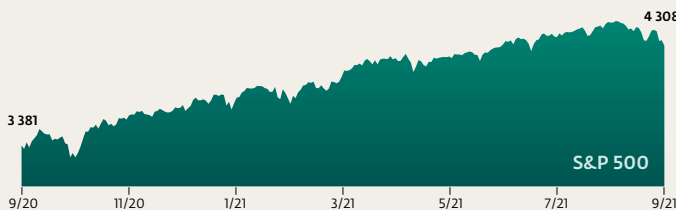
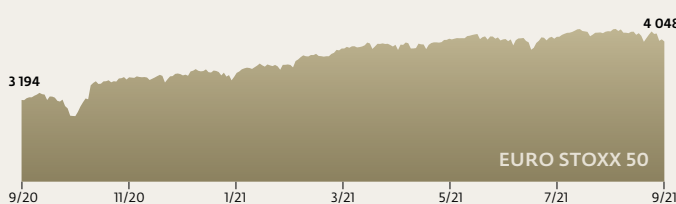
PODÍLOVÉ FONDY

	CENA PL	ZHODNOCENÍ ZA MĚSÍC	ZHODNOCENÍ ZA ROK	ZHODNOCENÍ OD ZALOŽENÍ P. A.
J&T Money CZK	1,411	-0,1%	3,0%	3,8%
J&T High Yield MM CZ	1,620	-0,1%	3,3%	4,4%
J&T FLEXIBILNÍ	1,518	-0,1%	0,4%	2,8%
J&T Bond CZK	1,549	0,0%	5,7%	4,5%
J&T Opportunity CZK	4,086	1,1%	50,2%	6,7%
J&T KOMODITNÍ	0,547	1,5%	33,5%	-5,4%
J&T RENTIER Fund A1 – CZK		-0,7%	22,7%	
J&T DIVIDEND Fund A1 – CZK		0,6%	41,3%	
J&T Life 2025	1,263	-0,7%	7,6%	3,2%
J&T Life 2030	1,341	-1,5%	13,1%	4,1%
J&T Life 2035	1,362	-1,9%	15,0%	4,3%

STÁTNÍ DLUHOPISY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
ČR – 10Y	2,09	33 bp	132 bp	188 bp
Německo – 10Y	-0,20	15 bp	32 bp	-16 bp
USA – 10Y	1,49	17 bp	71 bp	-21 bp

SMĚNNÉ KURZY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
USD/EUR	1,16	2,0%	1,2%	0,6%
CZK/EUR	25,3	0,3%	6,8%	-1,3%
CZK/USD	21,9	-1,7%	5,5%	-1,9%

KOMODITY

		1 MĚSÍC	12 MĚSÍCŮ	5 LET
Ropa (Brent) – USD/bbl	79	12,2%	97,3%	57,1%
Zlato – USD/oz	1 757	-3,8%	-8,1%	38,8%
Měď – USD/t	8 937	-1,9%	41,2%	92,5%

vé zátěži pro vybrané sektory a přes ceny energií pro celou ekonomiku," říká Vaníček.

VÝSLEDKOVÁ SEZONA PLNÁ OTAZNÍKŮ

Výsledková sezona by tak měla být nejvýraznějším faktorem pro investiční rozhodování v nejbližších týdnech, a proto se na ni upíná velká pozornost.

Změna v dynamice růstu zveřejňovaných makrodat a nepříznivé inflační tlaky vzbuzují nejistotu ohledně nastávající výsledkové sezony za třetí kvartál. Svůj podíl na tom má i vývoj pandemie v druhé části třetího kvartálu, kdy mutace delta působila nepříznivě na dodavatelské řetězce a chování spotřebitelů. Výsledková sezona by tak měla být nejvýraznějším faktorem pro investiční rozhodování v nejbližších týdnech, a proto se na ni upíná velká pozornost.

Vzhledem ke zmíněným faktorům začali analytici poměrně výrazně snižovat svoje odhady pro výsledky firem, což může dávat šanci, že samotná čísla nakonec opětovně překonají očekávání. „Nicméně protentokrát se domníváme, že překonání odhadů nebude důvodem k prudkému růstu cen akcií, ale spíše je pomůže udržet poblíž současných úrovní. Tedy domníváme se, že jsou rizika nerovnoměrně rozložena směrem k vybírání zisků. Důvodem může být delší výhled na vývoj ekonomiky v inflačním prostředí a potažmo v prostředí snižování měnové podpory ze strany centrálních bank. Dle našeho názoru mohou pouze silná čísla a pozitivní výhled poskytnout investorům nový impuls pro otevírání nových akciových pozic," popisuje Milan Vaníček.

CO ŘÍKAJÍ EKONOMICKÁ DATA

S posledními výsledky makroekonomických dat, které naznačují snížení

dynamiky růstu HDP, se začínají objevovat názory o možnosti scénáře výraznějšího zpomalení ekonomické aktivity pro nadcházející kvartál v prostředí zvýšené inflace. Takové prostředí by nesvědčilo ani akciím, ani dluhopisům. Proto se analytici domnívají, že investoři budou o to více sledovat makroekonomická data a vliv například delty na ně. V případě Evropy se výrazně negativně projevuje například nedostatek čipů, který velmi znatelně omezuje výrobu automobilů. Z prvotně jednorázového šoku se postupně stává dlouhodobější problém, který výrazně ovlivňuje ekonomickou aktivitu v EU. Ano, jedná se o technický faktor, ale i ten může přinést nelichotivý výsledek růstu HDP pro nadcházející kvartál.

ŘÍJNOVÝ VÝHLED

V říjnu proběhne rovněž zasedání ECB, které by mohlo více objasnit budoucí měnovou politiku.

Říjen bude tedy především o výsledkové sezoně, která může ovlivnit dění na několik měsíců dopředu. „Odhadujeme, že pouhé překonání snižovaných výhledů na zisky firem bez ujištění dlouhodobých plánů může přinést nervozitu na akciových trzích. Důvodem může být mimo jiné snižující se tempo ekonomické aktivity, především průmyslu, v prostředí zvýšených inflačních tlaků. V říjnu proběhne rovněž zasedání ECB, které by mohlo více objasnit budoucí měnovou politiku. Ta by mohla udržet dle posledních zpráv program nákupu aktiv i do budoucna. Pokud tomu tak nebude, mohlo by to trh dále více znervózňovat. Celkově jsme tedy více opatrní pro nadcházející týden a nevylučujeme částečné vybírání letošních zisků na rizikových aktivech," dodává Vaníček. ■

Připraveno analytiky J&T Banky

Jsou šance recese na přelomu roku stále malé?

Ekonomické výhledy pro různé země mají dosud všude podobný obrázek. Po předchozím šoku má pokračovat razantní oživení, případné obavy představuje jen riziko výrazného zrychlení inflace. Ovšem prohlubující se problémy v dodavatelských řetězcích a dramaticky rostoucí ceny energií začínají být varovnými signály.

Cena ropy od začátku léta vzrostla „jen“ o 15 % a po 7 letech se vyhoupla nad 84 dolarů. Ovšem ceny uhlí, zemního plynu či elektřiny za poslední 3 měsíce vyskočily o 60 až 120 %. V minulosti zdvojnásobení ceny energií během jednoho kvartálu nastalo v roce 1973 a také v roce 1979. Šlo o první a druhý ropný šok, který v obou případech skončil recesí. Nyní situace není tak dramatická jako před 50 lety, ale i tak se začínají objevovat případy, kdy kvůli ceně či nedostatku se odstavují energeticky náročné provozny, jako jsou výroba hnojiv či hliníku.

Celý rok průmysl trápí výpadky v dodávkách surovin a dílů, které navíc vedou k prudkému zdražování všech vstupů. Asi nejkritičtější situace je

v automobilovém průmyslu, kde nedostatek čipů vede Škoda Auto k tomu, že do konce roku výrazně omezí a někde úplně zastaví svoji výrobu. Pro vysvětlenou, tato automobilka se podílí asi na 5 % domácího HDP a téměř desetině exportu.

Již v srpnu nedostatek dílů stál za prudkým propadem průmyslu v Německu a následně i exportu, kde se navíc projevují i podobné problémy v Číně, která je klíčový obchodní partner pro Německo.

Na závěr roku tak vzniká ďábelský mix – dramatické zdražení energií a prohlubující se výpady v toku zboží. Průmyslově-exportní ekonomiky, jako je Česká republika či Německo, můžou čelit riziku, zda je čeká jen výrazné zvolnění růstu,

či dokonce hrozba recese. Je otázka, jak se může vyvíjet zbytek evropské ekonomiky, pokud by německá lokomotiva zabrzdila. Navíc zdražení energií zasáhne nejen průmysl, ale i domácnosti po celé Evropě. ■

Petr Sklenář
Hlavní ekonom
J&T Banky

Přinese říjen korekci?

První náznaky ochlazení akciových trhů dorazily v průběhu září, když ty hlavní odepsaly mezi 3 až 6 % ze svých hodnot. Tentokrát se ocitly pod výraznějším tlakem americké akcie, ale i Evropa skončila v záporu. Na druhou stranu investorům dělala radost pražská burza, když akcie ČEZu, bankovních titulů a České zbrojovky dokázaly jít obráceným směrem a přidat více než 5 %. Šokující závěr měsíce pak přinesla ČNB, která zvedla na svém posledním zasedání úrokovou sazbu o 0,75%!

Zastavme se nejdříve na pražském parketu, kde české akcie předvedly během září skvostný výkon, na rozdíl od ostatních trhů. Poptávka po ČEZu gradovala s koncem měsíce, když investoři pomalu zapracovávali nové vyšší kontrakty ceny elektřiny do budoucích zisků ČEZu. Zahraniční poptávka pak na přelomu září a října za solidních objemů vytlačila cenu ČEZu k 730 korunám! Aktuálně jsem svoji i fondovou pozici mírně snížil, přece jen je ten růst letos vysoký a jen to, co je prodané, se reálně počítá. Zbytek je virtuální profit, který se umí rozplynout během pár seancí, známe to. Nicméně pokud se ceny elektřiny udrží, nějak rozumně dopadnou volby, nemusí být pro ČEZ 730 Kč konečná. Ty tučné roky teprve nastanou od 2022.

Bankovní tituly se také posunuly výše, kombinace obnovení výplaty dividendy a vyšší úrokové sazby oproti evropským bankám činí české bankovní tituly atraktivnější. Zvláště po 0,75% zvýšení, přestože nejsem jeho zastánce.

Česká zbrojovka pak předvedla famózní kvartální výsledky, poprvé již dohromady s Coltem, a to její cenu katapultovalo o skoro 100 Kč výše. Zde má smysl část pozic zrealizovat!

ZKROTÍ VYŠŠÍ SAZBY INFLACI?

Vrátím se ještě ke zvýšení sazeb ČNB. Rozumím snaze o normalizaci sazeb a návratu k předcovidovému normálu a zároveň i o vystavení jasné zprávy vládě, že navrhovaný rozpočet na příští rok je velmi ne-

zodpovědný. A to opravdu je! Ale vždy bychom měli poměřovat danou situaci celkově, nejsme izolovaný ostrov, jsme v prostředí, kde sazby zůstanou dole ještě velmi dlouho – tím mám na mysli eurozónu. Takže když si zvedneme výrazněji sazby my sami bez okolí, s velkými korporacemi to v zásadě nic neudělá, půjčí si za eura venku nebo v našich bankách, ale za eurovou nízkou sazbu. Ale zdrazíme zdroje financování menším domácím firmám a spotřebitelům (půjčky, leasingy, kontokorenty i hypotéky).

Opravdu je to ta správná cesta ke zkrocení inflace? Nepodtrhne to příliš poptávkovou stranu? Trochu se bojím, že ano. Chápu ČNB v tom, že na zkrocení inflace chce jít přes kurz koruny k euru a korunu posílit tímto, ale stejně se nezdá, že by se jí to úplně podařilo jen sazbami. Když by chtěli vidět kurz hlouběji pod 25, bude do toho muset sáhnout na tvrdé, intervencí. Takže já jsem za růst sazeb zpět, ale pozvolnější. Zvednout o +0,75 %, to jsme se tedy světu ukázali. Snad nebude svět brát Czech Republic jako banánovou republiku...

CO SE DĚJE NA EVROPSKÉM TRHU

V září za nepříznivé nálady, způsobené obavou z růstu inflace a negativními zprávami přicházejícími z Číny, oslabily evropské akcie okolo -3 % a snížily tak trochu své letošní výrazné zisky. Poměrně dost pod tlakem se ocitly telekomunikační tituly (Telefónica, Vodafone), nemám pro

to zásadní logické vysvětlení. A přijde mi, že je sektor celkově poměrně „levně“ naceněn, proto jsme pozice v obou titulech během září navyšovali. Dividendové výnosy jsou zde atraktivní, růst sazeb v zásadní formě v eurozóně zatím nehrozí.

Rozdílně se vyvíjely akcie průmyslových společností. Zatímco třeba Volkswagenu se moc nedařilo (-4 % za září), plus si dokázal připsat Daimler (+7 %), který oznámil solidní maržovost a snahu uvést divizi trucků na burzu. Doslova zazářil Rolls-Royce, který získal řadu nových zakázek – opravdu velkých – a rozhodně pomohla i zpráva o zrušení omezení pro evropské turisty směrem do USA. Začne se tak více létat, bude potřeba na dálkové trasy více letadel, to znamená více servisu a třeba i nových objednávek na motory. K tomu energetické divizi se začíná dařit.

NEVYPOČITATELNÉ ŘECKO

Ještě se zmíním v Evropě o řeckém trhu, který pozorně sleduji. Naše akcie roku 2020 PPC se dobrala finálního výběru zájemce o prodej 49% podílu na své distribuci. Cena byla vyšší, než se čekalo, kurz akcie vylétl nad 10,50 EUR, kus pozice se nám tam podařilo prodat. Pak byl evidentní prodejní tlak na akcii, pod 10 EUR už jsem prodávat nechtěl.

Předminulý čtvrtek PPC oznámilo výsledky za druhý kvartál – z mého pohledu příznivé na to, že sami bojují s vysokou cenou emisní povolenky. A přišel blesk z čistého nebe. Navý-

šení kapitálu o 750 milionů EUR, bez úpisových práv, jen prý s přednostní alokací pro současné akcionáře. Přišlo to v čas, kdy většina ze zahraničních investorů vůbec netušila, že něco takového přijít může, a ani to není z mého pohledu nyní úplně potřebné. Prostě si zřejmě některé řecké lokální skupiny chtějí dokoupit kvalitní company za lepší cenu. Ale důvěru v řecký akciový trh to spíše podkope a i já si dám, zvláště ještě po předchozí situaci s Pireusem a Alpha Bank, pozor na otvírání nových pozic na řeckém trhu...

TRH NEMÁ RÁD, KDYŽ NEVÍ

Problémy realitního čínského developera rozhýbaly trhy směrem dolů, americké akcie začaly klesat, obava z toho, jak velká jména to může zasáhnout, investory vystrašila. Trh nemá rád, když neví. Jak se říká: nejistota, metla akciového trhu.

FED trochu situaci na konci září uklidnil, když růst sazeb není ještě na stříbrném podnosu, který by byl blízko. Taký utlumování podpory trhu ve formě nákupů bude rozumné a redukce zřejmě postupná. To se od FEDu dalo očekávat a v tom jim patří poklona za umění komunikovat. Trhy to opravdu zklidnilo. Přesto pomaloučku opět začínají růst výnosy amerických státních dluhopisů, 10letý se opět dostal na úroveň cca +1,50%, a to podrazilo ceny akcií amerických technologických společností. Více samozřejmě těch, které ještě negenerují vysoké zisky a jejichž valuace je spíše postavena

na rostoucích tržbách a budoucích ziscích, např. Palantir.

Dolů ale zaměřily i stabilnější firmy, trochu korigoval rovněž Apple, a to přes představení updatnutého telefonu verze iPhone 13/13PRO. Zkorigoval poměrně výrazně i Facebook pod 340 dolarů, a opětovně jsme si ho tak zařadili na watchlist. Divoko bylo na uranových akciích. Nárůst kontraktů směrem k 50 dolarům vytlačil akcie Cameca až skoro k 25 USD, pak však komoditní korekce (kromě ropy), sestřelila i uran a Cameco zase dost svých předchozích zisků ztratilo. Trejdování na tomto titulu tedy

není nic pro osoby, vyhledávající pohled na poklidné portfolio.

CO DÁLE S AKCIEMI?

Když se tedy podíváme na situaci na akciových trzích, dospěl jsem k názoru, že akcie jsou nyní v rámci roku 2021 prostě dost nahoře. A je možné, že krátkodobě nějaká korekce přijde. Říjen nebývá z tohoto pohledu úplně top měsíc, začalo to už trochu v září a nedivil bych se, kdyby k dalším výprodejům na akciových trzích ještě v tomto měsíci došlo. Tak trochu opatrnosti nezaškodí. Přichystali jsme si dostatek hotovosti

na dokupy na příznivějších cenách, jsme na to přepraveni. Třeba se pletu a pojedeme dál nahoru, pořád jsme dostatečně long, vadit mi to nebude, ale ta moje „pocitovka“ tu tentokrát je. Nejsem prostě schopen ve velkém na současných cenách kupovat akcie, až na výjimky, a nikam se ani extra nehrnu. Tak uvidíme, co říjen ukáže! ■

Michal Semotan
Portfolio manažer
J&T Investiční společnost

Upozornění / Informace a propagační sdělení uvedené v J&T NOVINÁCH nejsou analýzami investičních příležitostí ani investičními doporučeními, nejsou ani veřejnou nabídkou na koupi či úpis investičních nástrojů ve smyslu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, stejně tak nepředstavují nabídku k nákupu či prodeji investičních nástrojů. Výkonnost v minulosti ani očekávaná výkonost v budoucnosti nejsou spolehlivým ukazatelem skutečné budoucí výkonosti. Očekávaná budoucí výkonost je založena na předpokladech, které nemusí nastat. Investoři jsou povinni se o výhodnosti investic do jakýchkoli investičních nástrojů rozhodovat samostatně, a to na základě náležitého zvážení ceny, případného nebezpečí a rizik, jejich vlastní investiční strategie a finanční situace. S investováním je spojeno riziko kolísání aktuální hodnoty investované částky a výnosů z ní a není tak zaručena návratnost částky původně investované. Pro kalkulaci čistého výnosu musí investor zohlednit poplatky placené dle platného ceníku. Zdanění závisí na osobních poměrech investora a může se měnit. Na www.jtbank.cz jsou zveřejněny dokumenty podrobně popisující charakter, výhody a rizika související s produkty (prospekt, statut, klíčové informace pro investory,...) a informace o pobídkách ve vztahu k poskytování investičních služeb Bankou. **Vydává J&T Banka, a. s.** / editor: Monika Veselá / kontakt: jtnoviny@jtbank.cz / www.jtbank.cz

Nápady, které změň svět

V rámci slavnostního vyhlášení 14. ročníku soutěže Vodafone Nápad roku ocenila porota začínající podnikatele, inovátory a firmy s nejlepšími nápady, které mají potenciál změnit svět. První cenu získal český přístroj Aireen, kterému stačí jen 30 sekund, aby naskenováním oční sítnice provedl podrobnou diagnózu pacienta. J&T Banka byla opět hlavním partnerem soutěže.

Do letošního ročníku soutěže se přihlásilo přes 140 inovativních projektů z České republiky a Slovenska. Celkové první místo a ocenění Profit pro technologický startup roku získal Jan Hlaváček s diagnostickým prostředkem Aireen pro neinvazivní, bezbolestné a rychlé odhalování chronických diagnóz. Umožňuje tak včasný záchyt nemoci již během prvotního kontaktu s lékařem. Aireen již úspěšně používá několik odborných pracovišť. (Více o projektu na následující straně.)

Druhé místo a současně titul Huawei startup roku porotci přidělili Martinu Jarošovi a jeho nástro-

ji Foxdeli, který e-shopům řeší všechny starosti s distribucí zboží a vylepšuje zákaznickou zkušenost. Třetí místo obsadila Vanda Seidlová s mobilní aplikací Twigsee pro předškolní vzdělávání, která automatizuje až 80 % agendy spojené s vedením školek a zároveň propojuje rodiče s učiteli.

Vyhlášena byla také speciální cena týdeníku Ekonom, kterou získal Ilya Novodvorskiy s aplikací Readmio. Ta pomáhá rodičům či učitelům oživit předčítání knížek zvukovým doprovodem, přičemž funguje zcela automaticky na principu rozpoznávání řeči. Ocenění Arch Summit dostal projekt Nilmore Mikuláše Hurty měnící způsob,

jakým se lidé oblékají. Jde o cirkulární oblečení z nového textilního materiálu, které se po obnošení vrátí, zrecykluje a vyrobí nové. Výsledkem je 50× nižší spotřeba vody, 17× menší uhlíková stopa a nulový odpad.

Kromě finanční odměny ve výši 300 000 Kč pro absolutního vítěze získaly oceněné týmy také bezplatný mentoring od zkušených expertů z oblasti podnikání, marketingu či práva, věcné ceny v hodnotě 5,5 milionu korun, mediální podporu a v neposlední řadě i možnost ucházet se o pozornost investorů.

1. místo
 Jan Hlaváček, diagnostický prostředek Aireen

2. místo
 Martin Jareš, Foxdeli

3. místo
 Vanda Seidelová, mobilní aplikace Twigsee

„O investici má podle našeho průzkumu zájem 76 % přihlášených týmů, což je dobrý důkaz jejich zdravých ambicí. Celkem už projekty, které prošly soutěží, získaly investice ve výši 276 milionů korun. Jsme rádi, že je můžeme podpořit na cestě za jejich podnikatelským snem, abychom v budoucnu mohli být hrdí na to, kolik úspěšných inovativních firem z Česka a Slovenska pochází,“ popsal zakladatel soutěže Martin Kešner. ■

Aireen: Oči prozradí i Alzheimerovu chorobu

Řadu vážných chorob by už v raném stádiu mohl odhalit rychlý oční scan u jakéhokoliv lékaře. Vítězný projekt Vodafone Nápad roku 2021 představil jeho CEO Jan Hlaváček.

zrak. Dobrá polovina pacientů ale hrozbu oslepnutí podceňuje a na prohlídky nechodí. Objednací lhůty jsou navíc dlouhé – na světě je půl miliardy diabetiků a jen 200 tisíc očních lékařů. Díky Aireen zvládne prohlídku diabetolog sám a další specialisté nejsou potřeba.

Jaké další diagnózy dokážete odhalit?

Pokud jde o zrak, zaměřujeme se například na věkem podmíněnou makulární degeneraci, což je asi nejčastější příčina slepoty u bělošské populace. Je to reálná hrozba pro každého člověka nad 55 let věku, ale dlouho se neprojevuje a potom je třeba rychle reagovat. V očích se však zrcadí i řada dalších onemocnění, například kardiovaskulární nebo Alzheimerova choroba. Oko je jediné místo na lidském těle, kde jsou volné ke spatření cévy, a navíc je velmi blízko mozku, je to v podstatě jeho vychlípenina.

Používá se už Aireen v praxi?

Právě díky zapojení Petra Kociana je součástí vývoje i rutinní odborná praxe. Děláme plošný screening na různých pracovištích, protože NeoVize Group provozuje nejen oční kliniky, ale i diabetologie nebo endokrynologii. Dostáváme data od pacientů v různých stádiích nemoci i před jejím vypuknutím. Zpětná vazba od lékařů je klíčová, šetříme tím měsíce vývoje a odpadá obvyklá nedůvěra mezi prodejcem a zákazníkem. Klinické zkoušky nicméně proběhly i ve spolupráci s oční klinikou 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy nebo Ústřední vojenskou nemocnicí.

V jaké fázi nyní celý projekt je?

Aktuálně máme systém nasazený na několika pracovištích a v praxi a ověřujeme jeho přesnost a přínosy pro organizaci práce. To vše slouží k získání certifikace, aby při používání Aireen nebyla potřeba asistence specialisty. Naším cílem je totiž masový nástroj pro široké využití, ne hračka pro omezenou skupinu specialistů. ■

Jak dlouho už na projektu Aireen pracujete?

Zakladatel projektu David Navrátil přišel v roce 2018 s myšlenkou, že by sítnice mohla být dobře analyzovatelná za použití umělé inteligence. Dal dohromady tým odborníků a ukázalo se, že to opravdu funguje. Asi po roce přizval do týmu mě, abych dal věci do pohybu. Následně se jako jeden z investorů přidal i Petr Kocian, zakladatel skupiny soukromých klinik NeoVize Group, což nám umožnilo prototypy testovat v běžném zdravotnickém provozu. I díky tomu se nám povedlo Aireen poměrně rychle registrovat jako zdravotnický prostředek a aktivně pracujeme na dalším rozvoji.

Aireen provádí diagnózu z očí, ale nevyžaduje k tomu očního lékaře, je to tak?

Ano. Naším cílem ovšem není lékaře nahradit, ale spíše jim rozšířit možnosti. Například každý cukrovkář musí jednou ročně na oční, aby se zjistilo, zda mu diabetes nepoškozuje

Numismatika jako srdeční záležitost. Mince jsou svědkové života našich předků

Vysoká cena finančních aktiv nutí investory hledat nejrůznější investiční příležitosti. Evidujete zvýšenou poptávku také po mincích?

Zvýšenou poptávku a nárůst cen evidují numismatické aukční síně na globální úrovni. První zvýšení bylo cítit již v létě 2020. Tehdy se po první vlně pandemie znovu začaly pořádat aukce, které byly často odloženy ze zimy a jara. Nakumulované finanční prostředky spojené s psychologickými faktory způsobily citelný nárůst napříč celým numismatickým spektrem. Zdá se, že tento efekt již odezněl, ale byl vystřídán inflačním tlakem. Sběratelé a případně i investoři vnímají historické

mince jako jeden ze solidních prostředků dlouhodobého zhodnocení a ochrany proti inflaci.

Například u alternativních investic – jako je umění – je jasně patrná generační obměna investorů. Platí to i pro numismatiku?

Stejně jako u ostatních sběratelských oborů lze i u numismatiky hovořit o postupné generační obměně. V řadě případů dochází k tomu, že vášně pro sběratelství mincí se přenesou v rámci rodiny na děti. Na druhou stranu řada starších sběratelů v rodině pokračovatele nenajde, nicméně se zase objeví noví sběratelé, které numismatika zaujme.

Na trhu vidíme i sběratele, kteří se původně zaměřovali například pouze na výtvarné umění a postupem času svůj sběratelský horizont rozšířili i na mince. K obměně tedy postupně dochází, i když podle mého názoru ne v takové míře jako u umění.

Je numismatika hlavně mužskou doménou, nebo mají o sběratelství mincí zájem i ženy?

Byl bych velmi rád, kdyby se numismatice věnovaly ženy i muži ve stejné míře, a myslím si, že by to tomuto sběratelskému oboru velmi prospělo. Ovšem skutečnost je taková, že je to stále hlavně

Investice do vzácných historických mincí může být značně zisková. V desetiletém horizontu zaznamenávají sběratelské mince podle ukazatele Knight Frank Luxury Investment Index zhodnocení zhruba 175 %. Po kterých mincích je největší poptávka, čemu se raději vyhnout a jaké jsou trendy na trhu, prozrazuje privátní bankéř Jaroslav Němec, který se na oblast numismatiky dlouhodobě zaměřuje.

pláče vyznačují specifickými optickými kvalitami a „feelingem“, které nelze digitálně zprostředkovat. Pokud se za poslední dobu odehrála větší změna ve smyslu digitalizace, bylo to zcela jistě zavedení technicky kvalitně zajištěných online dražeb. Velké i malé aukční domy z celého světa mají nyní možnost nabídnout dražitelům odkudkoli pohodlnou a bezpečnou účast na svých aukcích. To dříve chybělo nebo to bylo velmi omezené. Přineslo to globální dosah jednotlivých aukcí a tím i agregaci poptávky sběratelů, kteří by dříve na danou sálovou aukci z nejrůznějších důvodů nepřijeli.

Jaká je nyní situace na trhu? Po čem je největší poptávka a proměňuje se nějak v čase?

Poptávka se zpravidla příliš nemění. Obecně lze říci, že čím dále jdeme do historie, tím menší trh je. Výjimkou jsou mince antického Řecka a Říma, které mají silnou stálou poptávku na globální úrovni.

Nejpoptávanějším obdobím je u nás jednoznačně první republika a František Josef I. Pokud půjdeme pozpátku do historie, tak od Ferdinanda V. až řekněme k Marii Terezii vidíme stále solidní zájem, od jejího otce Karla VI. až do konce třicetileté války za Ferdinanda III. v zásadě také. To jsme již u renesance. Období až k Ferdinandu I., v jehož osobě nastoupili na český trůn Habsburkové, má o něco málo menší řadu příznivců, ale je stále i investičně zajímavé. A tím se postupně dostáváme ke středověku, který je obdobím numismatiky sice velmi zajímavým, nicméně sběratelsky méně oblíbeným a investičně méně perspektivním.

Ale ta stabilita je patrná nejen z pohledu časového, ale i geografického. V jednotlivých světových regionech je v zásadě konstantní poptávka po domácích mincích. Opět uvedu domácí příklad – v regionu střední Evropy vždy jednoznačně povedou ražby německých států a habsburské říše včetně Uher, případně Polska. Plus samozřejmě u části sběratelů je populární například ještě Rusko.

Jsou Češi patrioti a mají větší zájem o mince spojené s českou historií?

Odpověď je jednoznačně ano. Vyplývá to z odpo-

vědi na předchozí otázku, ale také z toho, že dějiny českých zemí jsou bohaté na silné a zajímavé osobnosti. Nesmíme zapomenout, že mincovní právo neměli pouze panovníci, ale také řada významných rodů či osobností, které nám zanechaly krásné mincovní památky. Jmenovat můžeme za všechny Albrechta z Valdštejna, jehož mince jsou u nás velmi vysoce ceněny, či důležitý rod Šliků, který v 16. století započal s ražbou jáchymovských tolarů a v průběhu staletí vyprodukoval řadu takzvaných rodových ražeb, které jsou nampoze velmi vzácné.

Jaká zhodnocení lze očekávat od numismatiky v dlouhodobém horizontu?

Investice do vzácných historických mincí může být značně ziskovým podnikem. Platí zde ovšem to, co u jiných typů investic – investor musí dobře vědět, co a proč kupuje. Pokud již sám nemá o mincích přehled, může se poradit s odborníky, kteří se na trhu pohybují a mají na něj realistický náhled.

Podle ukazatele Knight Frank Luxury Investment Index (KFLII) zaznamenávají sběratelské mince zhodnocení zhruba 175 % na desetiletém horizontu. Dlouhodobá studie britské privátní banky Coutts uvádí, že historické mince přinesly od roku 2005 zhodnocení kolem 228 %. Mince se tak dostaly v alternativních investicích hned na druhé místo po automobilových veteránech se zhodnocením 246 % a zároveň daleko před výtvarné umění, známky nebo šperky. Velmi zajímavé je také to, že na rozdíl od ostatních aktiv jako celek neznamenaly prakticky žádné poklesy. Zároveň bych však dodal, že tento údaj je založen na rozsáhlém koši špičkových mincí a nelze paušálně očekávat tak vysoké zhodnocení od kteréhokoli kusu. Pravdou však zůstává, že mince jsou stabilně rostoucí alternativní investicí a na dobře vybraných a nakoupených kusech v dlouhodobém horizontu téměř nelze prodělat.

Dva příklady za všechny: československý dukát z roku 1939 byl sběratelem zakoupen od ČNB v roce 2003 za 211 000 Kč a prodán v aukci Macho & Chlapovič v roce 2016 za 2 600 000 Kč.

mužská doména a žen-sběratelek je bohužel velmi málo.

Umění se v poslední době digitalizuje a novým trendem je například NFT. Existuje obdobný trend i v oblasti numismatiky?

Vyloženě nový trend typu NFT v numismatice nevidím, je to v zásadě dosti konzervativní svět. Smyslem a půvabem numismatiky je právě fyzické vlastnictví mincí jako svěbytných historických artefaktů, které v daleké minulosti vyrobili a používali naši předkové. Podobně jako u skvělých děl výtvarného umění i u mincí se skvělé exem-

MIMOŘÁDNĚ VZÁCNÝ ČTYŘDUKÁT FRANTIŠKA JOSEFA I. Z ROKU 1864, MINCOVNA BENÁTKY.

Vydražen v aukci
Macho & Chlapovič v roce 2018
za 130 000 eur.

Svatováclavský desetidukát z roku 1937 byl vydražen na švýcarské aukci v roce 2006 za 900 000 Kč a prodán byl v aukci Macho & Chlapovič v roce 2017 za 14 700 000 Kč. Ceny jsou uvedeny bez aukčních přírážek.

Má smysl investovat jen do historických mincí, nebo můžou zajímavý výnos přinést i limitované ražby například České mincovny?

To je velmi dobrá a často kladená otázka. Zde hovoříme o dvou zcela odlišných kategoriích mincí, z nichž podle mého názoru hlubší smysl dávají pouze vzácné historické mince. Z investičního pohledu se jedná o předměty, jejichž nabídka je velmi omezená a poptávka velmi vysoká. Jejich nabídka je také historicky fixně dána a nelze je dodatečně vyrobit, stejně tak je zhruba známa i hloubka poptávky. Historické mince mají již zavedený trh, je o nich známa řada informací, mají své znalce a sběratele. Kromě toho mají poměrně vysokou likviditu danou velkou poptávkou a skutečností, že každá aukční síň je ráda vezme do aukce. Odhlédneme-li pak od čistě investičního uvažování, historická mince není jen kusem drahého kovu, nýbrž autentickým a unikátním sběratelským předmětem, který s sebou nese i svěbytné kouzlo a aureolu. Je přímým svědkem minulosti a představuje kus kulturního dědictví.

U současných ražeb České mincovny či kterékoli jiné světové mincovny se jedná o zcela odlišný business. V mnoha zemích světa se každý rok vydává obrovské množství pamětních a příležitostných limitovaných ražeb ze vzácných kovů. Vzhledem k velmi výraznému převysu nabídky nad poptávkou však většinou dochází k tomu, že investor minci nakonec prodá pouze za cenu kovu, přestože při nákupu zaplatil kov plus poměrně vysoké prémium. Existují výjimky, kdy některé ražby například České mincovny v průběhu let značně vyrostou na ceně, ale to nelze moc dobře předpovědět a obecně nelze seriózní investici do současných mincí doporučit.

Pro srovnání bych zmínil ještě i moderní obchodní mince mezinárodně zvané bullion coins. Tyto mince jsou nejčastěji ze zlata či stříbra a mají standardizovaný vzhled a obsah kovu. Razí se většinou v násobcích či zlomcích trojské unce. Tyto mince nemají žádnou numismatickou hodnotu, jejich design slouží pouze jako identifikace a záruka pravosti pro usnadnění jejich obchodování a jejich cena se odvíjí pouze od aktuální ceny kovu plus či minus nákupní či prodejní náklady. Sem patří například známý kanadský Maple Leaf, americký Gold Eagle nebo jihoafrický Krugerrand. Tyto mince jsou vhodné pouze pro ty, kdo chtějí z nejrůznějších důvodů vlastnit fyzický drahý kov.

Co kromě investičního potenciálu lidí na numismatice láká?

Myslím si, že u většiny sběratelů je na prvním místě jednoznačně samotná sběratelská vášeň. Ta může nabývat řady podob – lze se zaměřovat na konkrétní regiony, země, panovníky, dynastie, ročníkové řady či specifické rarity. Každý má ně-

jaké své sběratelské cíle, je to velmi individuální. Je pravdou, že na numismatice lze investičně vydělat, jak jsem zmiňoval v předchozí odpovědi. Troufnu si však říci, že to je u většiny sběratelů sekundární, i když nikoli zanedbatelné. Řekl bych, že u sběratelů by finanční myšlenku v pozadí šlo formulovat jako „vybuduji si sbírku, ze které budu mít osobní uspokojení, ale zároveň někdy v dlouhodobém horizontu ji mohu já nebo mé děti se ziskem prodat“.

Investor by si měl vybrat vzácné mince, které odpovídají například jeho oblíbeným historickým postavám, obdobím či zemím.

Podle čeho si však vybírat – volit srdcem, nebo z pohledu zhodnocení?

Volit by mělo zcela jistě jak srdce, tak i investiční instinkt. Je to velmi podobné jako u umění. Vzácné mince jsou historické artefakty, které se nám dochovaly z hloubi minulosti jako svědkové života našich předků. Odráží se v nich panovní-

ci, tradiční symboly, ikonografie, umělecké slohy, doby mírové i válečné. Podle mého názoru by si investor měl vybrat vzácné mince, které odpovídají například jeho oblíbeným historickým postavám, obdobím či zemím. Tím se zakoupená mince nestane pouhou investicí, ale i předmětem, který si člověk dokáže vychutnat pokaždé, když jej vezme do ruky.

Zároveň se jedná o předměty značné finanční hodnoty, která se pohybuje mezi desítkami tisíc až desítkami milionů korun, takže je potřeba dobře zvážit, co koupit, kde, za kolik a s jakým plánem do budoucna. Tak aby to u každého odpovídalo jeho individuálnímu mixu mezi sběratelstvím a investicí.

Jak likvidní je numismatický trh? S čím by měl investor při diverzifikaci portfolia počítat?

Vzácné historické mince jako alternativní investice dávají smysl jen v dlouhodobém horizontu, a to by měl kupující zohlednit. U likvidity je třeba vnímat specifika numismatického trhu, který je v tomto ohledu podobný trhu s výtvarným uměním. Prodej tohoto typu mincí se sice může odehrát napřímo nějaké protistraně, ale běžnější je prodej v některé renomované aukci, ve které je mince přezkoumána a cena určena poptávkou kupujících. Aukce probíhají globálně po celý rok, ve středoevropském regionu pak především v jarní a podzimní sezóně. Obecně lze tedy říci, že cennější kusy lze prodat cca do půl roku, méně cenné i dříve. Samozřejmě záleží případ od případu.

Jaroslav Němec

Vystudoval finance, politologii a mezinárodní vztahy. Z auditorských firem PricewaterhouseCoopers and Ernst & Young přešel do J&T Banky v roce 2013. Jako privátní bankéř spravuje domácí i zahraniční klientská portfolia, jejichž nedílnou součástí jsou také alternativní investice. Numismatika je jeho celoživotním koníčkem, ve kterém se specializuje na habsburské a rodové ražby.

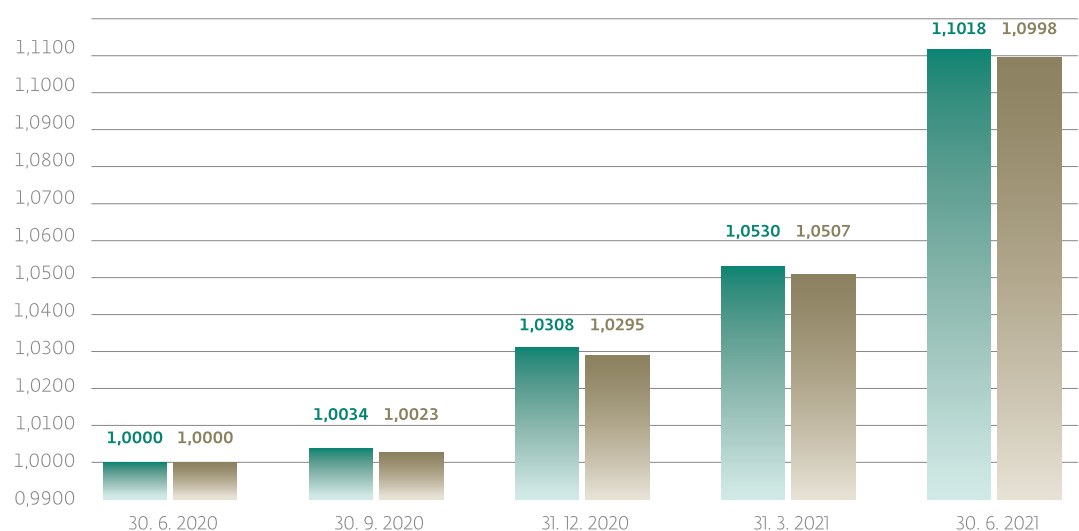
Mimochodem stejnou cestu lze našim klientům jednoznačně doporučit i pro nákup, obzvláště u cennějších kusů. Renomované aukční síně zpravidla nepustí do aukce falzifikáty, všechny dražené kusy jsou pečlivě přezkoumány numismatickými odborníky a nezanedbatelnou roli hraje i kontrola ze strany odborné veřejnosti.

Pokud se týká diverzifikace, je to opět podobné jako například u investic do umění. Numismatiku nelze zaměňovat s regulárními investičními instrumenty typu dluhopisů, fondů a podobně, a měla by tedy tvořit jen okrajovou část portfolia. ■

Finanční skupina J&T investovala do soukromého vzdělávání

Finanční skupina J&T se stala minoritním akcionářem vzdělávací skupiny JK Education Ondřeje Kania, která pomáhá studentům získat stipendium na zahraničních školách. Akvizice 23% podílu je první investicí skupiny na poli soukromého vzdělávání. Investice proběhla prostřednictvím fondu JTFG Fund I SICAV, jehož investory jsou fond J&T Arch Investments a J&T Banka.

VÝVOJ CENY AKCIÍ VYHLAŠOVANÝCH ČTVRTLETNĚ INVESTIČNÍ SPOLEČNOSTÍ

Uvedený graf v textu zobrazuje historii aktuálních hodnot investičních akcií fondu od jeho založení (červen 2020). Výnosy jsou uváděny v hrubých hodnotách. Výnos pro investora v cizí měně se může zvýšit nebo snížit v důsledku kolísání měnových kurzů.

■ CZK ■ EUR

Věříme, že možnost čerpat z know-how tak významné skupiny, jako je J&T, nám pomůže jak při rozvoji našich již existujících projektů, tak při identifikaci nových příležitostí.

Ondřej Kania

„Narůstající poptávka po kvalitním vzdělávání, dosavadní růst a výsledky skupiny JK Education i škálovatelnost jejího byznys modelu byly těmi hlavními důvody pro vstup do pro nás zcela nového segmentu,“ vysvětluje důvody investice Adam Tomis, investiční ředitel J&T Finance Group SE a člen investičního výboru J&T Arch Investments. Podle něj je Ondřej Kania, který je ředitelem společnosti JK Education, prototypem mladého podnikatele, který se po studiích v zahraničí vrátil s jasnou vizí.

BRÁNA KE VZDĚLÁVÁNÍ V ZAHRANIČÍ

JK Education pomáhá se zprostředkováním studia na kvalitních středních internátních školách i univerzitách především v USA, ale také v Kanadě, Vel-

ké Británii, Švýcarsku nebo Austrálii. Specializuje se ale také na zabezpečení částečných akademických či sportovních stipendií, a to jak na středních školách, tak i univerzitách v zahraničí.

Sám Ondřej Kania totiž toužil studovat v USA, ale jeho rodina si nemohla dovolit školné. Rozhodl se tak kontaktovat přes 400 amerických škol a jeho snaha nakonec nepřišla vniveč. Získal plné stipendium na internátní škole v New Yorku. Když se vrátil, rozhodl se založit společnost, která pomáhá i ostatním dostat se na školy v zahraničí a získat stipendium.

Vzdělávací skupina však nyní provozuje i síť amerických mezinárodních škol American Academy s kampusy v České republice, na Slovensku

a v Chorvatsku, projektově zaměřené Pražské humanitní gymnázium a nově také základní a střední školu American Academy Online.

„Naším cílem je vybudovat síť vysoce kvalitních, mezinárodních škol, které představují alternativu k britským mezinárodním školám. Při budování American Academy budujeme školy, které bychom sami chtěli studovat. Jaký student nesní o škole, kde si může vybrat předměty, které bude studovat? Jaký rodič nesní o škole, kam se bude jeho dítě každé ráno těšit? Cílem American Academy je pomoci každému studentovi rozpoznat a rozvíjet potenciál v oblastech, které jej baví a kterým se chce věnovat jak na univerzitě, tak v profesním životě,“ říká zakladatel skupiny Ondřej Kania. ■

Jak na předávání majetku

Majetek pro rodinu lze vyčlenit do svěřenského fondu

Svěřenský fond je entita bez právní subjektivity. Není to právnická osoba, není věcí a nepodléhá veřejnoprávnímu dohledu. Fond je řízen statutem vydaným zakladatelem a umožňuje vznik nezávislého a odděleného vlastnictví majetku svěřeného k naplňování definovaného účelu. V současné době patří k nejvyhledávanějším nástrojům pro předávání majetku.

Svěřenský fond lze v České republice využívat už od roku 2014. „Tento institut je v zahraničí poměrně běžný a odborníci dlouho volali po jeho ukotvení i v českém právním systému. Naši zákonodárci se pak při implementaci inspirovali občanským zákoníkem kanadského Québecu, který je české kontinentální právní úpravě blízký,“ vysvětluje Helena Svárovská, ředitelka J&T Family Office.

JAK TO VIDÍ ZÁKON

Otázce svěřenského fondu je v novele občanského zákoníku věnován samostatný oddíl v rámci úpravy správy cizího majetku. Tento institut je zde definován takto: „Podstata svěřenského fondu je v tom, že jeho zakladatel vyčlení ze svého majetku určitou část a svěří ji nějakému účelu. Tím vzniká oddělené vlastnictví, k němuž původní vlastník žádná vlastnická práva již nemá. Tato práva vykonává svěřenský správce, ale ani ten není vlastníkem svěřenského fondu, protože není nadán vlastnickou svobodou (ve smyslu § 951) – naopak, je povinen šetřit a rozmnožovat podstatu svěřenského fondu, dbát o naplňování jeho účelu a respektovat práva beneficentů (neboli obmyšlených).“

Podívejme se nyní na právní definici trochu podrobněji. Majetek, který do správy svěřenského fondu zakladatel vloží, může mít různou podobu: tímto majetkem mohou být jak peněžní prostředky, tak věci hmotné i nehmotné, celé společnosti nebo jen podíly či akcie. Účel je zakladatelem určen ve statutu. Práva vlastníka k tomuto majetku vykonává svěřenský správce. „V tuto chvíli již nelze hovořit o majetku zakladatele, protože založením ztrácí zakladatel veškerá dispoziční práva k tomuto vyčleněnému majetku, ale o majetku ve svěřenském fondu,“ popisuje princip fondu Helena Svárovská.

PRO KONKRÉTNÍ OSOBY I INVESTICE

Zakladatel má ale i v rámci přesné stanovení právního vymezení poměrně širokou paletu možností, jak fond nastavit, aby vyhovoval jeho potřebám. Pokud chce zajistit konkrétní osobu (potomky, zaměstnance, společníky aj.), volí fond soukromý. Do zakládací listiny pak buď přesně určí, kdo co dostane a kdy to bude, nebo předá svá přání (formou letter of wishes) správci fondu a pak už je zcela na něm, kdy a jaké plnění jsou obmyšleným poskytnuty.

Svěřenský fond je však také možné založit za účelem investování, tedy za účelem dosažení zisku. „Pro tento druh fondu zakladatel jmenuje za správce osobu s vyššími odbornými znalostmi v oboru investování nebo přímo investiční společnost. Jako vlastník pak vystupuje pouze svěřenský správce, ale zakladatel může za určitých podmínek ovlivňovat investiční chování fondu. Případné zisky pak mohou být také vypláceny jemu jako obmyšlenému,“ uvádí ředitelka J&T Family Office.

Legislativa také umožňuje svěřenský fond založit jako zvláštní formu investičního fondu. V tomto případě ale nesmí být zakladatel nebo obmyšlený zároveň svěřenským správcem. Tím může být pouze osoba, která je držitelem oprávnění ČNB obhospodařovat takový investiční fond.

PRO OBECNÍ BLAHO

Vedle soukromého fondu pak existuje ještě veřejně prospěšný svěřenský fond, jehož hlavním účelem nemůže být dosahování zisku nebo provozování závodu, ale dosahování obecného blaha. Okruh obmyšlených tak může být neomezený, okruh omezuje pouze statut, který může určit kdy, na co, nebo kde budou prostředky fondu vyplá-

Výhody svěřenského fondu

- Vytváří oddělené vlastnictví, které dovoluje zakladateli vyčlenit svůj majetek a zároveň si zachovat vliv díky předchozímu ustanovení podmínek ve statutu, smlouvě a listině přání.
- Majetek je chráněn před případnými věřiteli, kteří by si jinak mohli nárokovat majetek zakladatele.
- Zabrání lehkovážnému hospodaření obmyšleného (např. dědici) s majetkem zakladatele, neboť jsou přesně dány podmínky vyplácení (např. ukončení studia, dosažení určitého věku atp.).
- Zakladatel si určí, jak se bude s majetkem nakládat dlouho do budoucnosti, aniž by bylo nutné majetek náhle a nevýhodně prodat, k čemuž dochází při dělení u dědiců.
- V případě neúspěšného investování je ochráněn majetek zakladatele.

Nevýhody svěřenského fondu

- Riziko, že vyčleněním majetku do fondu přestává být tento majetek vlastnictvím zakladatele.
- Zakladatel musí velmi obezřetně definovat, jak se s majetkem ve fondu bude nakládat, kdo s ním může nakládat a následně ho užívat.
- Zatím neexistují další podpůrné zákony a vyhlášky pro případy, stane-li se fond insolventní.
- Nejednoznačné výklady již existujících zákonů.

ceny. Směřovat můžou například určitému oddělení nemocnice, kde zachránili zakladateli život, na vybavení domu seniorů, v němž dožíval člen rodiny, atd. Takový fond může zůstat otevřený pro další vklady jak od zakladatele, tak od dalších přispěvatelů.

VŠE DEFINUJE ZAKLADATEL

Klíčovou roli při nastavení fondu hraje „zakladatel“. Tím může být jak fyzická, tak právnická osoba. Zakladatel určuje obmyšlenou osobu, přičemž se sám touto obmyšlenou osobou může stát, a také jmenuje a odvolává svěřenského správce. Zakladatel se dokonce může nominovat správcem, který se podílí na správě fondu, ovšem v tom případě zákon předepisuje povinnost mít za svěřenského správce třetí osobu. Tato osoba musí být odlišná od zakladatele i od obmyšleného. Zakladatel pak určí účel fondu a vloží do něj vyčleněný majetek. Založením svěřenského fondu ztrácí kontrolu nad tímto majetkem. Aby správce naplňoval požadavky zakladatele na správu majetku, uzavírají spolu smlouvu, v níž se správce zavazuje tento majetek držet a spravovat. Všechny tyto detaily jsou stanoveny ve statutu, který je povinnou součástí založení fondu a musí být stvrzen u notáře.

KDO JE TO OBMYŠLENÝ

Osobou obmyšlenou neboli beneficentem může být jakákoliv fyzická osoba, a to i osoba bez plné svéprávnosti či osoba nenarozená, nebo právnická osoba. Svěřenský fond tak dokáže velmi dobře zajistit potřeby handicapovaného potomka po smrti rodičů či ještě nenarozených dětí.

„Obmyšlené osoby jsou ze zákona uváděny v evidenci svěřenských fondů. Na zápis do evidence je pak přímo vázaná účinnost jejich jmenování jako obmyšlených,“ upozorňuje Svárovská.

Svěřenské fondy také umožňují stanovit přesné podmínky, za nichž obmyšlená osoba na majetek dosáhne. Pokud se zakladatel fondu obává, že by

jeho dědicové „rozfofrovali“ získané bohatství, založí svěřenský fond a stanoví podmínky, za kterých mohou dědicové peníze získat. „Tento druh fondů může vzniknout i pořízením pro případ smrti, takže samotný vznik fondu a vložení majetku proběhne až po smrti zakladatele. Je třeba však myslet na nároky nepominutelných dědiců,“ připomíná Helena Svárovská.

JAK JE TO SE ZDANĚNÍM

Svěřenské fondy jsou považovány za poplatníka daně z příjmů právnických osob a vztahují se na ně tedy obdobná pravidla jako na běžného poplatníka daně z příjmů právnických osob. To znamená, že daň se stanoví ze základu daně zjištěného z výsledku hospodaření upraveného podle běžných pravidel a aplikuje se běžná sazba daně z příjmů právnických osob. Zdaněn je zisk ze zhodnocení majetku ve svěřenském fondu, aktuální sazba činí 19%.

Zdaňování benefitů je trochu složitější. Daňový režim se liší podle zdroje benefitu, který obmyšlený získává. Ke zdanění zisku dochází v rámci svěřenského fondu, přesto je výplata zisku obmyšlenému zdaněna srážkovou daní ve výši 15%, obdobně jako je tomu u jiných příjmů plynoucích z podílu na zisku obchodní korporace.

Je-li obmyšleným fyzická osoba, je bezúplatný příjem obmyšleného z majetku vyčleněného do fondu pořízením pro případ smrti osvobozen od daně. Jedná se o bezúplatný příjem srovnatelný s dědictvím, který je od daně osvobozen vždy. V případě výplaty bezúplatného příjmu obmyšlenému z majetku vyčleněného do fondu osobou v příbuzenském vztahu s obmyšleným v linii pří-

O J&T Family Office

J&T Family Office se primárně zaměřuje na multigenerační správu majetku, jeho zachování a distribuci, zohledňuje vztahy mezi rodinnými příslušníky a proniká až do úplných drobností každodenního fungování rodiny. Zahrnuje jak investice, ochranu majetku a jeho strukturování či lifestyle management, tak třeba facility a property management.

mé či vedlejší nebo osobou žijící s obmyšleným ve společně hospodařící domácnosti nejméně po dobu jednoho roku před získáním bezúplatného příjmu z fondu, je toto plnění také osvobozeno od daně. V ostatních případech je bezúplatný příjem obmyšleného předmětem daně z příjmů fyzických osob.

Je-li obmyšleným právnická osoba, podléhá příjmem ze zisku svěřenského fondu 15% srážkové dani, přičemž povinnost daně srazit a odvést se vztahuje na fond jako plátce daně, nikoliv na osobu obmyšleného. U bezúplatného příjmu z fondu, který nelze od daně osvobodit, je pak uplatňována 19% daň z příjmů právnických osob.

KDYŽ SE OBJEVÍ DLUHÝ

Mnoho zájemců o zřízení svěřenského fondu přirozeně zajímá, co se stane s majetkem, pokud zakladatele, správce či obmyšleného dožene dluhy. I na to zákon myslí.

Je-li v úpadku správce fondu, nemůže být majetek ve fondu předmětem insolvenčního řízení. Za splnění určitých podmínek je majetek ve fondu také v bezpečí v případě, kdy insolvence zakladatele vznikla až po založení fondu a vyčlenění majetku. Pokud však například zakladatel ukryl majetek do fondu v době, kdy byl v insolvenční, může být vložený majetek předmětem insolvenčního řízení.

Je-li vedena proti zakladateli nebo správci exekuce, je majetek ve svěřenském fondu pro exekutora zásadně nepostižitelný. Pokud však jde o právo obmyšleného, který je v exekuci, pak plnění ze svěřenského fondu exekucí postižené bude. ■

J&T Family Office

Ohrožené dítě a jeho rodina z pohledu justice

V české opatrovnické justici stojí problematika ohrožených dětí stále tak trochu stranou zájmu. Soudy se primárně zaměřují na vyřízení věci místo toho, aby se soustředily na řešení problémů nezletilého dítěte a jeho rodiny. O tom, jaké změny by měly v této oblasti nastat a jak by k tomu mohla přispět iniciativa Pro dítě 21, hovoří soudce Vladimír Polák.

Stal jste se novým místopředsedou Krajského soudu v Ústí nad Labem. Na co se chcete na severu Čech zaměřit a jaké jsou vaše další pracovní plány?

Kromě samotného souzení v odvolacím opatrovnickém senátu se zaměřuji na další dvě oblasti. Jako místopředseda krajského soudu mám na starosti vzdělávání a metodickou činnost ve vztahu k okresním soudům.

Severočeská justice byla známá nepřiměřenou délkou soudních řízení. Nebylo to způsobeno snad tím, že by zdejší soudci nebyli dostatečně výkonní,

právě naopak. Důvodem byla skutečnost, že stát jednu dobu fakticky rezignoval na výkon spravedlnosti v Ústeckém kraji, neboť nezajistil dostatečné personální obsazení soudů. Situace se ale již nějakou dobu dramaticky mění a až na výjimky se zde účastníci dočkají soudního rozhodnutí v přiměřené době. Věřím, že se v dohledné době ze zadních pozic v justičním pelotonu severočeské soudy dostanou na samou špičku.

Krajský soud se snaží poskytovat okresním soudům podporu směřující k efektivnímu řízení soudů. Naším tématem je skloubení efektivní státní

správy soudů a efektivního řešení konkrétních soudních případů. Druhou oblastí, na kterou se zaměřuji, je projednávání případů ohrožených dětí, a to nejen z pohledu soudů, nýbrž všech zainteresovaných subjektů, kterými jsou například orgány sociálněprávní ochrany dětí, pediatři, školská zařízení či poskytovatelé odborné pomoci.

Jak jsou ohrožené dítě a jeho rodina vnímány z pozice justice?

Z mého pohledu se v české opatrovnické justici bohužel debatuje téměř výhradně o formách péče o nezletilé dítě po rozpadu soužití rodičů, o rozsahu styku nerezidentního rodiče či o výživném. Tedy o případech, ve kterých se rodiče nejsou schopni nebo ochotni domluvit na životě svého dítěte. Problematika ohrožených dětí stojí stranou zájmu, často panuje názor, že jde primárně o záležitost orgánů sociálněprávní ochrany dětí.

Jaká je dosavadní běžná praxe v rozhodování soudů v případě ohrožených dětí?

Ve stávajícím systému se soudy primárně zaměřují na vyřízení věci místo toho, aby se soustředily na řešení problémů nezletilého dítěte a jeho rodiny.

Kde vidíte v této praxi největší mezery a co by se mělo podle vás změnit?

Myslím, že justice umí dobře řešit akutní ohrožení dítěte tím, že mu zajistí bezpečné prostředí. Následně však často rezignuje na snahu o nalezení adekvátní formy odborné pomoci rodičům, která by vedla k posílení jejich rodičovských kompetencí a následnému vrácení dítěte zpět do jejich péče. Mezery vidím též v práci soudů s dítětem poté, co je již velmi pravděpodobné, že se do péče rodičů nevrátí. Chce-li justice řešit případy ohrožených dětí efektivně, musí se paradigmaticky změnit její přístup; musí přestat vyřizovat věc a začít řešit problémy. Změnit se však musí celý systém práce s ohroženými dětmi. Justice je totiž jen jeho součástí a nikdy nemůže být efektivní a nemůže být efektivní ani její výstup – tedy rozhodnutí, pokud nebude mít kvalitní vstupy, tedy efektivní práci subjektů, které řešily případ ohroženého dítěte ještě dříve, než se dostal před soud.

Stojíte za přípravou a vznikem iniciativy Pro dítě 21. Můžete nám ji představit?

Iniciativa Pro dítě 21 je volným sdružením odborníků v ochraně dětí participujících na projednávání a rozhodování případů ohrožených dětí, kteří se ztotožňují s nutností systémových změn v této oblasti. Jejím smyslem je zkvalitnění péče poskytované ohroženým dětem a jejich rodinám. Tak aby děti mohly, pokud možno, setrvat v láskyplném, bezpečném a podnětném prostředí své rodiny. Pokud nebude možné zajistit péči o dítě ve vlastní či původní rodině, zasazuje se iniciativa Pro dítě 21 o podporu kvalitního systému náhradní péče, především rodinného typu.

Smyslem Iniciativy Pro dítě 21 je zkvalitnění péče poskytované ohroženým dětem a jejich rodinám.

Jaký impuls stál za jejím vznikem?

Těch impulsů bylo více. Tím zásadním bylo zřejmě poznání z konkrétních případů, že stávající systém projednávání a rozhodování případů ohrožených dětí nefunguje. Zkuste se zeptat opatrovnických soudců, kolik z dětí, které byly umístěny do pěstounské péče či ústavů, se později vrátilo do péče rodičů. Zjistíte, že se jedná o zcela výjimečné případy. Přitom pěstounská péče i ústavní výchova má mít pouze dočasný charakter.

O co přesně iniciativa usiluje?

Iniciativa stojí na čtyřech zásadách; jde o interdisciplinární spolupráci, přístup zaměřený na řešení problémů, na vědeckých důkazech založený přístup a přístup zohledňující trauma. Cílem je promítnout tyto zásady do všech fází práce s ohroženými dětmi. Počínaje včasnou detekcí ohrožení přes strukturované vyhodnocení míry a oblastí ohrožení, adekvátní časově omezené intervenční programy, monitoring a vyhodnocení efektivity těchto programů až po případné rozhodnutí soudu a následnou práci s dítětem.

Jak konkrétně bude iniciativa pomáhat ohroženým dětem?

V současné době již jsou vytvořeny nástroje pro strukturované vyhodnocení míry a oblastí ohrožení. Jsou k dispozici na webových stránkách iniciativy www.prodite21.cz. Vytvořeny jsou též podpůrné nástroje pro justici – jde o nástroje sloužící ke zjišťování skutkového stavu, nástroje pro práci s pěstouny a nástroje pro výkon soudního dohledu v širším smyslu. V nejbližší době budou představeny nástroje pro orgány sociálněprávní ochrany dětí, které vznikají s podporou Nadace J&T. Ve střednědobém horizontu budou na webových stránkách iniciativy evidovány intervenční

programy, které budou splňovat podmínky evidence-based přístupu. Později by mělo být možno formálně řešit případ v online prostředí.

Jaká je zahraniční praxe? Kde se můžeme inspirovat?

Inspirovali jsme se zejména v Austrálii, na Novém Zélandu a v USA. A to obecným nastavením systému práce s ohroženými dětmi; ve vztahu k justici i tzv. problem-solving soudy.

Velmi obohacující byla například pracovní cesta do New Yorku, kde jsem měl možnost účastnit se projednávání několika případů před již zmiňovanými problem-solving soudy a následně se setkat s tamními soudci. Některé užitečné newyorské instituty jsou za stávajícího právního stavu do České republiky neprenositelné. Například možnost spojení souvisejících soudních řízení v případech domácího násilí, jako je trestní řízení, opatrovnické řízení a řízení o rozvod, a následné celostní řešení problémů rodiny. Byť se statisticky jedná o neefektivnější projednávání takových případů, v Česku to kvůli zásadě zákonného soudce není prakticky proveditelné.

Mnoho postupů z procesů však přenositelných je. Zmínit lze zpracované průvodce soudním řízením pro ohrožené děti i jejich rodiče; soudní interdisciplinární týmy, ve kterých jsou kromě soudce zapojeni též sociální pracovníci a psychologové; velmi intenzivní dohled soudce nad probíhajícími intervenčními programy, kdy je běžné, že soudce hovoří s rodičem podstupujícím takový program co dva či tři týdny a neustále ho motivuje k úspěšnému dokončení.

Zajímavé bylo též sledovat newyorské soudce v akci. Bez výjimky se jednalo o velice charismatické osobnosti, zjevně byli respektováni. V jednání s nimi se rovněž bez výjimky k účastníkům řízení chovali velmi empaticky, místo autoritativního přístupu volili přístup partnerský, mnohdy velmi neformální. Několikrát jsem viděl situaci, kdy soudce, poté co účastník zdárně dokončil inter-

Vladimír Polák je soudce a místopředseda Krajského soudu v Ústí nad Labem. Ve svém předchozím působišti u Okresního soudu v Novém Jičíně začal jako první v Česku při opatrovnických sporech využívat takzvanou Cochemskou praxi. Jejím cílem je, aby se rozcházející se rodiče sami dohodli na budoucí péči o potomka a nemuselo tak dojít na soudní rozhodnutí. Na severu Čech se chce zaměřit na ohrožené děti.

venční program či jeho část, vyzval všechny přítomné v jednací síni, aby povstali a úspěšnému účastníkovi vyjádřili potleskem podporu.

Jak se může zapojit nebo pomoci široká veřejnost?

Zapojit se může každý, kdo s ohroženými dětmi pracuje. Ideálně tak, že začne při svých činnostech vycházet ze shora zmíněných čtyř zásad. Formálně je možno se k iniciativě připojit na jejích internetových stránkách. Pokud by při zapojení do iniciativy chtěl někdo podporu, může nás na webu kontaktovat. ■

V současné době je v České republice zákonem uložena povinnost průběžně vyhodnocovat míru ohrožení dítěte a zjištěním přizpůsobovat individuální plány ochrany ohroženého dítěte. Fakticky však nejsou k tomuto hodnocení k dispozici žádné jednotné a strukturované nástroje.

Proto Nadace J&T spolupracuje v rámci své iniciativy 8000důvodů na vytvoření Metodiky pro komplexní hodnocení ohrožení dítěte a rodiny a také na proškolení odborníků v tomto tématu. Cílem její spolupráce s iniciativou Pro dítě 21 je zavést do praxe orgánů sociálněprávní ochrany dětí (OSPOD) strukturovaný a na důkazech založený přístup hodnocení ohrožení dítěte, který by byl plně kompatibilní se systémem hodnocení ohrožených dětí aktuálně zaváděným do praxe opatrovnické justice.

Zasazuje se o změnu systému péče o ohrožené děti s důrazem na prevenci a posílení rodičovských kompetencí, které povedou ke zlepšení situace v původní rodině a snížení počtu odebíraných dětí z rodin. V případě odebraných dětí je důležité, aby rodiče věděli, co musí učinit, aby jim děti byly vráceny.

Tipy na výstavy v zahraničí

Otevření M+ muzea

Hongkong, 12. listopadu 2021

Milovníci cest do Asie se zase mohou těšit na listopad, kdy se v Hongkongu otevře muzeum M+. První asijské globální muzeum současné vizuální kultury představí ve výstavním prostoru o rozloze 17 000 metrů čtverečních na 1 500 děl ze sbírek M+. V rámci svého slavnostního otevření nabídne muzeum hned několik výstav. Mezi nimi například i expozici pojmenovanou Od revoluce ke globalizaci, která návštěvníkům představí chronologický exkurz do vývoje současného čínského umění od 70. let 20. století až do přelomu milénia.

Expo 2020

Dubaj, do 31. března 2022

V Dubaji na začátku října začalo dlouho očekávané Expo nesoucí ve svém názvu rok 2020, ve kterém se kvůli pandemii uskutečnit nemohlo. Poprvé v historii světového Expa bude mít každá zúčastněná země svůj vlastní pavilon. Na jednom místě, v teple, v poušti, tak můžete aktuálně objevit kouzlo rozmanitosti kultur 192 národů z celého světa.

Otevření Munchova muzea

Oslo, 22. října 2021

Ve druhé polovině října se na nábřeží v Osle otevře zbrusu nové muzeum postavené na míru největší sbírce umění Edvarda Muncha na světě. Třináct pater Munchova muzea si klade za cíl být jednou z must see destinací Norska a nabídnout návštěvníkům bohatý kulturní program zahrnující i koncerty, digitální umělecká díla, projekce, interaktivní instalace či performance.

Výstava Georgia O'Keeffe

Centre Pompidou, Paříž, do 6. prosince 2021

Pokud vás na podzim čeká výlet do Paříže, nezapomeňte si do jeho programu zařadit Centre Pompidou. To aktuálně představuje první retrospektivu umělkyně Georgie O'Keeffe (1887–1986). Výstava návštěvníkům nabízí okolo sta obrazů, kreseb a fotografií. A ti díky tomu mohou získat kompletní přehled o umělecké kariéře jedné z největších postav severoamerického umění 20. století.

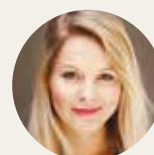
Architektonické bienále

Benátky, do 21. listopadu 2021

Severoitalské kulturní centrum Benátky hostí až do 21. listopadu architektonické bienále s podtitulem Jak spolu budeme žít? Kurátorem 17. mezinárodní výstavy architektury je architekt a vědec Hashim Sarkis. „Potřebujeme nový prostorový kontrakt. V souvislosti s prohlubujícími se politickými rozdíly a rostoucími ekonomickými nerovnostmi apelujeme tak na architekty, aby se zaměřili na prostory, ve kterých můžeme štědrě žít společně,“ uvádí ke koncepci celé přehlídky Sarkis.

Tipy na výstavy v zahraničí připravuje

Anna Pulkertová
Art specialistka J&T Banky

Tipy na výstavy v České republice

Viktor Pivovarov: Moskevská gotika Veletržní palác, Praha / do 21. listopadu 2021

Národní galerie v prostorách Veletržního paláce nabízí procházku světy Viktora Pivovarova. Výstava Moskevská gotika, pojmenovaná podle jednoho z jeho nejpoutavějších obrazů, jenž spojuje metafyzický svět s každodenní realitou, zkoumá zásadní témata umělcova díla, počínaje místy, kde strávil dětství, nebo tajemstvími minulosti a konče erotikou a groteskou.

Na více než dvou stech děl vytvořených v průběhu padesáti let expozice představí Pivovarovu bohatou životní dráhu v plné šíři, od surrealistických a konceptuálních obrazů, kreseb a alb vytvořených v Moskvě v sedmdesátých letech 20. století a po přestěhování do Prahy v roce 1982 až po jeho podmanivá nová díla, která budou vystavena poprvé. Výstava je rovněž vzácnou příležitostí spatřit některé Pivovarovovy nejvýznamnější obrazy, exkluzivně zapůjčené z Ruska.

Michael Rittstein: Klokaní Tarzan Trafo Gallery, Praha / do 31. října 2021

Malířská výstava Michaela Rittsteina v Trafo Gallery představuje výběr obrazů z několika cyklů posledních let (Klokaní Tarzan, Mexiko, Indie, Stroj času). Od své poslední retrospektivní přehlídky v Jízdárně Pražského hradu v roce 2019 se autor vrací ze svého brnírovského ateliéru znovu do Prahy, aby představil dosud nevystavené práce včetně dvou monumentálních sedmimetrových formátů.

Kniha a stejnojmenná výstava Klokaní Tarzan představuje poslední čtyři tvůrčí roky Rittsteina jako imaginativního dokumentaristu svých cestovatelských výprav do našich civilizačních kolébek v čase i prostoru. Jako obdivovatel historických událostí a jejich přínosu pro vývoj lidstva ve svých posledních cestách zvolil za cíl Indii a Mexiko, ve vzpomínkách i Austrálii, jako místa událostí svých imaginárních příběhů (komiks Klokaní Tarzan) nebo jen jako pozorný a empatický divák situací a detailů, které se odehrávají kolem něj.

Erika Bornová: Šílenství je stráž Colloredo-Mansfeldský palác, Praha / do 31. října 2021

Po pěti letech od konání své poslední autorské výstavy prezentuje nové práce přední představitelka generace osmdesátých let Erika Bornová. Na výstavě v Colloredo-Mansfeldském paláci, která je pojmenována dle verše z Knihy o putování Rainera Maria Rilkeho, na jedné straně navazuje na své předchozí práce na pomezí sochařství a malby věnované významným historickým osobnostem – jejich vášním, dramátům, posedlostem a vizím. Stěžejní částí výstavy jsou ale práce na papíře: autoportréty malované s obsedantní náruživostí v období autorčiny dočasné a částečné ztráty zraku a fantaskní, velkoformátové „portréty“ podmořských rostlin a živočichů, které ukazují bizarní krásu lidským okem neviditelného světa.

Finále Ceny Jindřicha Chalupického

Pražákův palác v Moravské galerii, Brno / do 30. ledna 2022

Mezinárodní porota vybrala do 32. ročníku Ceny Jindřicha Chalupického pět vizuálních umělkyní a umělců ve věku do 35 let. Jsou jimi Robert Gabriel, Jakub Jansa, Valentýna Janů, Anna Ročňová a umělecký ne-kolektiv björnsonova. Pětice se rozhodla pokračovat ve vývoji, jaký již nastolili umělci a umělkyně v loňském roce, a nesoutěžit o laureátský titul, který tak získali všichni.

Společná výstavní prezentace letošních laureátek a laureátů i výstava zahraničních hostů, jimiž je umělecká dvojice Cooking Sections, probíhá v Moravské galerii v Brně. Umělci pro finálovou výstavu tradičně připravují zcela nová díla pod kurátorským dohledem týmu Společnosti Jindřicha Chalupického ve složení Barbora Ciprová, Veronika Čechová, Tereza Jindrová a Karina Kottová.

Dorota Sadovská a Alannah Robinsová: Spiritualita

Oblastní galerie Liberec / do 2. ledna 2022

Hledání transcendentálního vnímání světa se stalo klíčovým momentem výstavy Spiritualita slovenské umělkyně Doroty Sadovské a irské umělkyně Alannah Robinsové. Spiritualita a tělesnost je ukryta v jejich tvorbě, avšak pokaždé z jiného subjektivního uměleckého pohledu.

Dorota Sadovská je etablovanou slovenskou umělkyní, která na uměleckou scénu vstoupila již v 90. letech minulého století jako solitér. Od té doby ráda nabourává klasické schéma závěsného obrazu a vstupuje s ním do prostoru a vytváří obrazové instalace.

Alannah Robinsová se zaměřuje na svět mytologie, kdy se nechává pohltit svým okolím. Ve své tvorbě hojně využívá intuice a pozorování. Kurátorská koncepce vznikla s důrazem na médium kresby s přesahy do intermedialní tvorby. Výstava uvádí dvě autorky v dialogu formou děl vytvořených přímo pro daný prostor.

J&T Banka, a. s. je partnerem:

Česká filharmonie

CENA
OSKÁRA
ČEPANA

Galerie Rudolfinum

SLOVENSKÉ
CENTRUM
DIZAJNU
LOGO

Návštěva skandální dekády v galerii Magnus Art

Ježíš od Davida Černého, tajuplné, až mysteriózní fotografie Markéty Othové, zábavné video Šedá komise od Kateřiny Šedé či zahrádkářská kolonie zesnulého Jána Mančušky. Celkem desítku hvězd české (i slovenské) umělecké scény a jejich zásadní díla představuje nyní galerie Magnus Art v pražském sídle J&T Banky v rámci druhého dílu výstavy představující sbírku banky. Ta nabízí ucelený koncept děl od prvních třiceti laureátů Ceny Jindřicha Chalupického, tedy od roku 1990 do roku 2019.

„Musím říct, že je velmi zajímavé pozorovat na dílech, která máme ve sbírce Magnus Art, jak se v rámci těch tří dekad, od doby, kdy Cena Jindřicha Chalupického vznikla, proměnila témata, techniky a způsoby uměleckého vyjádření, kterým se laureáti ve své tvorbě věnovali a které oslovily tehdejší umělecké poroty této soutěže,“ uvedla jedna z kurátorek aktuální výstavy a zároveň odbornice na umění J&T Banky Anna Pulkertová. „Umělecká scéna byla během prvního desetiletí 21. století již etablovanější než během těch předchozích 90. let 20. století,“ dodává Pulkertová.

VELKÁ JMÉNA

A co tedy návštěvníci uvidí? Těšit se mohou například na známé dílo ze série Kits s názvem Jesus Christ od Davida Černého, na záznam diplomové práce Kateřiny Šedé pojmenované Šedá komise, v rámci níž umělkyně vyzvala svou širokou rodinu, aby ohodnotila diplomové práce jejích spolužáků na Akademii výtvarných umění, na (ne) známé postavy lidí na pestrobarevných obrazech ze série Chodba od Michala Pěchoučka či na sprejem vytvořené „participy“ z rukou Tomáše Vaňka, aktuálního rektora AVU.

„Společným motivem těchto děl je téma člověka a jeho činnosti. Nicméně stejně jako je toto téma velmi široké, je široké i jeho pojetí mezi umělci napříč všemi generacemi,“ vysvětluje Valérie Dvořáková z Art Servisu J&T Banky.

Umělci, kteří Cenu Jindřicha Chalupického získali v této dekádě, již z velké části nebyli zatíženi

socialismem a naopak se jim podařilo etablovat se na mezinárodní scéně. Byl to výsledek snahy spousty lidí, kteří od pádu železné opony pracovali na emancipaci tuzemské tvorby. Zasazovali ji do kontextu světových dějin umění, konfrontovali ji s trendy na Západě.

„Důležitá v tom byla publikace Monument transformace, za kterou stáli umělec Zbyněk Baladrán a kurátor a teoretik Vít Havránek a která reflektovala transformační procesy uplynulých dvacet let nejen v oblasti tzv. východní Evropy. Tyto procesy byly popsány jako globální jev a díla českých umělců a umělekyní se najednou zařadila po bok tvorby různých světových uměleckých skupin a umělců. Jako důležité téma se celosvětově v té době začal jevit tzv. dokumentární či archivní obrat a ani čeští umělci nezůstali v jeho objevování a reflexi stranou,“ připomíná Dvořáková.

SKANDÁLY

Zároveň to byla také doba velkých skandálů, připomíná Anna Pulkertová, která připravovala katalog k aktuální výstavě. „V rámci pramenů lze vysledovat i daleko více uměleckých skandálů, o kterých média ráda referovala. Bylo to tím, že byli umělci čím dál odvážnější, nebo tím, že si naše společnost v té době ještě stále nezvykla, že umění nemusí být jen esteticky přitažlivou dekorací?“

Jednou z nich byla výstava Tomáše Vaňka, laureáta Ceny Jindřicha Chalupického z roku 2001, která představovala autorova díla parafrázující Josefa Ladu. Na žádost Ladových dědiců musela být

Největší hodnota sbírky Magnus Art spočívá v její celistvosti a v tom, jakým důležitým záznamem relativně nedávné historie umění je.

díla zakryta závěsem. Celá událost nicméně navodila nejen v uměleckém prostředí mnoho diskuzí a úvah nad autorským právem, inspirací, kopírováním či vypůjčováním témat a motivů.

CHALUPECKÝ JE ZÁRUKOU ZISKU

Velká umělecká jména s sebou pak logicky nesou i důležitou otázku: Jak vzrostla cena děl zastoupených právě ve sbírce Magnus Art, kterou po tři dekády budovala J&T Banka? A odpověď je snadná: Velmi.

„Vypadá to, že vsadit ve sbírce na laureáty Ceny Jindřicha Chalupického byla trefa do černého.

U mnoha mladých umělců, kteří získali Chalupického cenu, se podařilo předpovědět skutečně úspěšnou budoucnost. Mnoho z děl ve sbírce se již několikanásobně zhodnotilo,“ uvádí Valérie Dvořáková.

„Nicméně největší hodnota sbírky Magnus Art spočívá v její celistvosti a v tom, jakým důležitým záznamem relativně nedávné historie umění je,“ uzavírá Anna Pulkertová z Art Servisu. ■

Magnus Art

2000–2009
Sbírka Magnus Art

8. 10. – 27. 11. 2021
Galerie Magnus Art
Sokolovská 700/113a, Praha 8

Výstava Magnus Art 2000-2009 Dekáda plná hvězd

Magnus Art

2004

Ján Mančuška
Kolonie

Již z roku 2001 pochází dílo Jána Mančušky Kolonie, které tohoto svébytného a dnes již bohužel nežijícího umělce zastupuje ve sbírce Magnus Art. Jedná se o sedmnáct modelů, které dohromady tvoří zahrádkářskou kolonii v měřítku 1:25 doplněnou o mapu a 17 dotazníků. Přímoou inspirací mu byla kolonie na Libeňském ostrově.

2005

Kateřina Šedá
Šedá komise

Hodinový záznam jedné nevšední akce. Kateřina Šedá vždy provokovala a podněcovala k přemýšlení. Tentokrát vzala členy své širší rodiny a přivezla je na AVU, aby ohodnotili díla studentů. Rozumí laici umění? Dává jim něco? Není umění příliš vzdálené realitě a běžným životům?

2000

David Černý
Jesus Christ Superstar

Jedna z nejvýraznějších postav tuzemské umělecké scény je ve sbírce zastoupena dílem Jesus Christ Superstar z roku 1993. Jedná se o parafrázi kdysi populárních vylamovatelných figurek a hraček, které si posléze dítě samo sestavilo.

2006

Barbora Klímová
Slavné brněnské vily II.

Barbora Klímová zvítězila ve finále Ceny Jindřicha Chalupického svým projektem Replaced, v němž přesunula v čase slavné performance sedmdesátých a osmdesátých let do současnosti. A s touto érou souvisí také její dílo zastoupené ve sbírce Magnus Art. To se jmenuje Slavné brněnské vily II. a jde o parafrázi katalogu výstavy Slavné brněnské vily. Klímová se zaměřila na domy z normalizace, kdy bylo málo stavebního materiálu, volných parcel a stavělo se hlavně díky vlastním silám či melouchářům.

2001

Tomáš Vaněk

Vzorník č. 01

Rok po skandálu spojeném s udělením Ceny Jindřicha Chalupického Davidu Černému a následném vyhostění ocenění z prostor Národní galerie prestižní ocenění získal Tomáš Vaněk, a to za dílo, které způsobilo také obří skandál. Jednalo se o parafráze díla Josefa Lady, jehož potomci proti instalaci vystoupili. Ve sbírce Magnus Art je Vaněk zastoupen svými šablonami, jejichž pomocí sprejoval díla přímo v galerii nebo v otevřeném prostoru.

2002

Markéta Othová

dva bezejmenné cykly fotografií

Bezejmenné velkoformátové fotografie zastupují ve sbírce tvorbu držitelky Ceny Jindřicha Chalupického z roku 2002 Markéty Othové. Díky prvnímu sledujeme trojici žen na pláži, druhý pak zachycuje část starobylého města a jde o zajímavou hru s výřezy a rámováním.

2003

Michal Pěchouček

Chodba

Figurální malba v umění 21. století slaví velký návrat. A Michal Pěchouček je jedním z tvůrců, kteří k tomu napomohli. Jeho dílo zastoupené ve sbírce Magnus Art se jmenuje Chodba a vidíme na něm ženu v jakési bílé uniformě s knihou. Pěchouček v současnosti tvoří v tandemu s Rudim Kovalem pod jménem uncondutive trash.

2007

Eva Koťátková

Aktovka (z cyklu Cesta do školy), Bez názvu

Dvojici děl se v galerii Magnus Art prezentuje jednička aktuálního vydání Art Indexu a jedna z nejuznávanějších českých umělkyní Eva Koťátková. Prvním je objekt Aktovka, který pochází z jejího cyklu Cesta do školy, druhým dílem je cyklus kreseb bizarních postav, v nichž se propojuje živočišná a rostlinná říše.

2008

Radim Labuda

Tihle (sociální situace)

Slovenský umělec a držitel Ceny Jindřicha Chalupického z roku 2008 Radim Labuda je ve sbírce zastoupen jednou ze svých nejznámějších prací. Tihle (sociální situace) je záznamem pěti mužů, kteří byli svázáni. Jde o velmi typické dílo pro tohoto autora, které je zároveň předem připravenou akcí, ale také nevyzpytatelnou performancí.

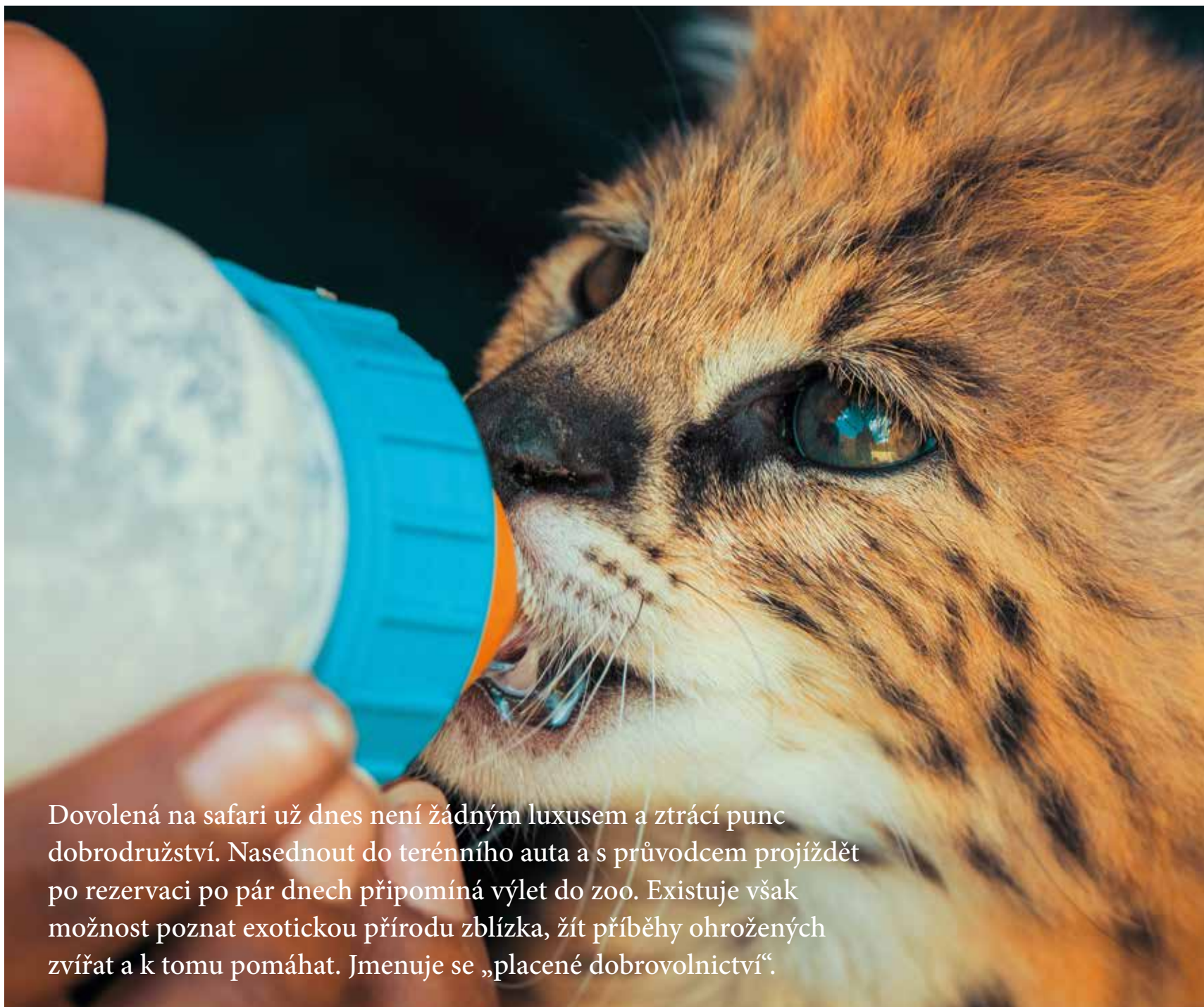

2009

Jiří Skála

Zprávy ve stavu ohrožení

Slova. Ta jsou pro tvorbu laureáta Ceny Jindřicha Chalupického z roku 2009 klíčová. Zachycuje je všemi možnými způsoby, což také vystihuje cyklus získaný pro sbírku Magnus Art. „Skálova díla asi nepatří mezi ta, která vás strhnou na první pohled. Vyplatí se však strávit s nimi více času. Podávat se znova,” uvedl kurátor Ondřej Horák.

Dovolená na safari už dnes není žádným luxusem a ztrácí punc dobrodružství. Nasednout do terénního auta a s průvodcem projíždět po rezervaci po pár dnech připomíná výlet do zoo. Existuje však možnost poznat exotickou přírodu zblízka, žít příběhy ohrožených zvířat a k tomu pomáhat. Jmenuje se „placené dobrovolnictví“.

Placené dobrovolnictví není klasická dovolená ani klasická charita. Tento koncept je populární především v Británii, USA nebo Německu. Funguje tak, že odjedete jako dobrovolník do vybrané organizace, která se zabývá pomocí a ochranou zvířat. Vybrat si můžete zvířata žijící na souši i v oceánech. Většinou se bude jednat o kriticky ohrožené druhy zvířat, jako jsou nosorožci, sloni, opice, želvy nebo třeba velryby. Na místě se zapojíte do každodenního chodu organizace. Za tento pobyt zaplatíte, jako byste byli na dovolené.

Proč byste za pobyt měli platit, když pro organizaci budete pracovat? To je typická otázka, kterou si pokládá

téměř každý. „Organizace většinou fungují na základě entuziasmu. Potýkají se s nedostatkem pracovních sil i financí, negenerují žádné zisky, a nemají tedy z čeho zahraniční dobrovolníky platit. Jako placené síly využívají jen místní lidi, aby jim zajistili prostředky na obživu,“ vysvětluje Pavlína Salaba, ředitelka J&T Concierge.

Peníze, které od vás získají, jdou na ubytování a jeho údržbu, stravu, dopravu v místě, bezpečnostní opatření, ale také na péči o zvířata či rozvoj nových projektů. Za své peníze na oplátku dostanete jedinečné zážitky jako na dovolené a navíc dobrý pocit, že jste přispěli k záchraně ohrožených zvířat. Cena za pobyt

rozhodně není přemrštěná, obvykle nepřesáhne částku 15 tisíc korun za týden. Cena nezahrnuje letenku,“ dodává Salaba.

Absolvovat dobrovolnickou stáž v zahraničí se vyplácí, zvláště dětem z Velké Británie. Abyste po ukončení studia získali prestižní zaměstnání, považuje se tato zkušenost za nepsanou podmínku.

SPOUSTA PRÁCE, ALE I ČAS NA ODPOČINEK

Organizaci, které chcete pomáhat, si vyberete podle zaměření sami. Pak ale musíte počítat s tím, že budete úkolování a vykonávat běžné práce,

které budou potřeba. Nebudete se tedy jen dívat pod ruce ostatním jako na exkurzi, ale využijete i ty vlastní. Práce to bude určitě pestrá. Zapojíte se třeba do budování ochranných zdí, ohrad nebo protipyláckých pastí, přípravy krmení nebo čištění pláží, ale místní vás přiberou i k monitorování zvířat a péči o mláďata. Některé organizace realizují i vlastní výzkum, na kterém se můžete podílet. Součástí pobytu je rovněž zajištění vzdělávání, kde se dozvíte více informací o záchranném projektu a jeho smyslu i zajímavosti o místní flóře a fauně.

Ve volném čase bude jen na vás, jak se ho rozhodnete využít – jestli si zajedete k moři, budete se učit místní

Cestování, které mění životy

PORAĎTE SE S ODBORNÍKY

J&T Concierge vám pomůže s výběrem prověřené organizace, zajistí výhodné letenky, zprostředkuje očkování i pojištění. Pokud si budete chtít v dané zemi pobyt prodloužit a trochu ji poznat, naplánuje vám vhodnou trasu, zajistí ubytování nebo třeba služby průvodce.

J&T CONCIERGE

tu vypravuje několikačlenná rodina, která s sebou bere i tříletou dceru a další dvě děti mladší 12 let. V tomto případě fungují v jiném režimu,“ popisuje čerstvou zkušenost Pavlína Salaba.

Mezi doporučeními pak najdete i informace o vízech, vhodném očkování a pojištění. Někde budete třeba mezi lokalitami přelétat vrtulníkem, a proto je nutné tento druh dopravy zohlednit v cestovním pojištění. Minimální doba pobytu jsou dva týdny, většina organizací ale preferuje kvůli délce zaškolení pobyt trvající tři a čtyři týdny.

Vzhledem k tomu, že pandemie extrémně zasáhla i tato místa, do organizace nelze vstoupit bez očkování. Covid-19 je přenosný i na zvířata a několik z nich muselo být utraceno.

ČEKÁJÍ VÁS ZÁŽITKY PŘÍMO MAGICKÉ

„Pokud se rozhodnete do tohoto dobrodružství zapojit, určitě nedoporučujeme vyjíždět na vlastní pěst. Organizaci je nutné dostatečně prověřit, aby dodržela to, co slibuje,“ upozorňuje Salaba. Na internetu se dají dohledat zkušenosti účastníků. Jejich nadšení bude často nakažlivé. Mnozí se do exotických míst opakovaně vrací a pro své zážitky mají slova jako magické, dojemné či opravdové. Po návratu se pak řada z nich rozhodla v pomoci zvířatům pokračovat. Pomáhání totiž posiluje, obohacuje a nabíjí. Přemýšlíte-li o originálním dárku pro svoji rodinu nebo partnera, možná je právě toto zajímavý tip. ■

jazyk nebo pojedete do města poznávat místní kulturu. Některé organizace pro své dobrovolníky připravují jako formu poděkování i výlety do okolí.

ČTYŘI HVĚZDIČKY NEČEKEJTE

Ubytování může být hodně jednoduché v bungalovech nebo prostorových stanech přímo v rezervaci, ale i na místní poměry docela „luxusní“ ve zvláštní vesničce pro dobrovolníky, kde nechybí ani bazén, pračka, televize a wifi. Minimálně sprcha je však standardem. Organizátoři úroveň ubytování nijak neskrývají, často ho i podrobně nafotí, aby předešli případným nedorozuměním.

CO SE PO VÁS POŽADUJE

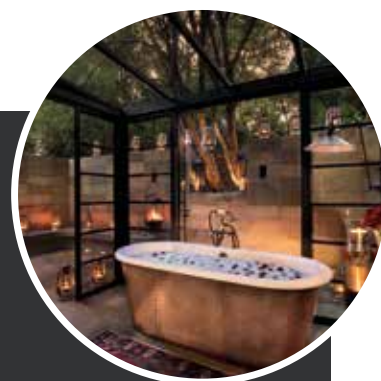
Každá organizace také předem avizuje, jaké má požadavky na dobrovolníky. Většinou je to věk 18 až 55 let, fyzická kondice a základy angličtiny. Do některých projektů se mohou zapojit i děti od 12 let, ovšem v doprovodu dospělé osoby. Fyzická kondice pak neznamená, že je práce vhodná jen pro muže. Spíše tím chtějí naznačit, že člověk by neměl mít výraznější zdravotní omezení a musí být schopen snášet místní klimatické podmínky (teplo, vlhkost).

„Některé odvážnější rodiny jezdí za tímto dobrodružstvím i s daleko mladšími dětmi. Právě teď se na ces-

PO PRÁCI LEGRACI

Konec svého pobytu v Africe si můžete zpříjemnit v prvotřídním ubytování, které vám doporučíme. Jedno takové najdete v Masai Mara v Keni.

Luxusní hotel & Beyond Bateleur Camp s maximální kapacitou pouhých 36 osob nabízí skvělé výhledy na rozlehlé africké pláň a především autentické zážitky v podobě „game drives“ za místní faunou a flórou. Pro zrelaxování a odpočinek zde nechybí skvělé SPA, zážitková gastronomie, bar ani služby na vysoké úrovni. Tato kombinace může být zajímavým protipólem toho, co zažijete v záchranné organizaci jako dobrovolníci.

MAGNUS ART
GALERIE J&T BANKY

Eva Kotátková, Aktovka (z cyklu Cesta do školy) (2007)

Sbírka Magnus Art 2000–2009

8. 10. – 27. 11. 2021

Galerie Magnus Art (J&T Banka)
Sokolovská 700/113a, Praha 8

Výstava děl laureátů
Ceny Jindřicha Chalupického
ze sbírky současného umění
J&T Banky.

www.galeriemagnusart.cz